

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Job

III

Uw Naam worde geheiligd.

Uw Naam, d.i. de goede Naam en Faam van onze hemelse Vader. En heiligen, d.i. apart zetten, op een in het oog vallende plaats. Zoals een goede etaleur doet, als hij iets heel kostbaars etaleert. Dat legt hij niet in een volle etalage. Daar komt het niet uit. Daar valt het niet op. Neen, dat legt hij heel alleen, helemaal afgezonderd in een bijna lege etalagekast, zodat direct ieders oog erop valt.

Zo doet de HERE ook als Hij zijn Naam heiligt. En dat is nodig, willen wij zijn Naam heiligen. Dat kan niet in een overvol leven, volgepropt met zoveel wat de aandacht aantrekt van dat ene; de Naam van onze God. Dan moet er soms heel wat verwijderd worden uit de etalage van ons leven, waar we anders zo graag en zo goed mee voor de dag kwamen, en dan blijft alleen die ene Naam over, die ons toch zoeter en beter voor het hart is, die balsemt de wonden en heelt alle smart. In een lege ruimte blijft die ene Naam over en krijgt nu alle aandacht.

Is het zo niet gegaan met Job?

Wat stond zijn etalage vol! En helemaal niet met dingen, die op zichzelf verkeerd zijn. Gaven Gods! Een vrouw en tien kinderen, een kring van vrienden, 7000 stuks kleinvee, 3000 kamelen, 500 span runderen, 500 ezellen, en een hele slavenstoet. Een geweldig bedrijf!

Wat was zijn leven gevuld met ambten en functies. Als Job sprak zweeg iedereen. Als Job wenkte vloog iedereen.

Een volle etalage, en de voorbijgangers prezen al die heerlijkheden in Jobs leven.

En dan komt de satan en zegt: in die etalage van Job is eigenlijk helemaal geen plaats voor uw Naam, o God. Wedden dat er een lege etalage overblijft als we al dat andere er eens in één dag uithalen?

U weet, dan laat de HERE de satan begaan, en dan zit Job daar teneer als een toonbeeld van ellende. Maar opstandig wordt hij niet, want hij zegt: naakt ben ik uit mijns moeders schoot gekomen, naakt zal ik daarheen wederkeren. Hij wil maar zeggen: toen ik in de wereld kwam had ik niets, als ik de wereld uitga zal ik weer niets hebben. Dat is nu eenmaal 's levens loop. Je brengt niets mee als je komt, en je neemt niets mee als je gaat. En tussen die twee momenten van komen en gaan kan het heel verschillend lopen. Heeft de een te weinig om te leven en te veel om te sterven, en kan de ander nog bij benadering zijn rijkdom niet besommen. Maar hoe ook, — bij ieder mens staan die twee momenten vast en van ieder geldt hetzelfde: je brengt niets mee en je neemt niets mee.

Zo spreekt Job, maar als hij niet meer gezegd had, dan had hij gezegd wat iederéén zo kan zeggen, gelovig of ongelovig. En de etalagekast van zijn leven zou waarlijk totaal

Dit is de fontein van alle kwaad, dit is de allerverderfelijkeste pest, dit is het dodelijke meijerij aller gemeenten, als de dienaars meer zichzelf zoeken dan Christus. De hoofdzaak is, dat de enigheid der gemeenten daarin voornamelijk gelegen is, dat wij allen op Christus alleen staan en dat de mensen alzo op de laagste plaats zitten, opdat zijn hoogheid in geen ding verkort worde.

Calvijn.

leeg geweest zijn, en de satan had de wedenschap gewonnen, bij de eerste ronde al.

Maar Job gaat verder, hij ziet het toch anders.

De HERE heeft gegeven, — de HERE heeft genomen, de Naam des HEREN zij geloofd!

Als Job nu zijn leven overziet tussen die twee momenten van komen en gaan, dan moet hij belijden: al wat ik geweest ben en gehad heb, het was gawe, het was toegift van de HERE! Hem heb ik er altijd in mogen zien en erkennen. En dáárom was ik er rijk mee en gezegend. En nu het allemaal wég is, — nu blijft me toch een ding over: de Naam des HEREN.

De Gever is meer dan de gift, de Nemer meer dan het genomene, en de Gever en Nemer blijft over in mijn leven. Hij néémt wel weg, maar Hij gaat niet weg. En daarom: de Naam des HEREN zij geloofd!

Zo heeft Job, in zak en as gezeten, de naam van zijn God geheiligd. En zo is door deze gang van zaken in Jobs leven de Naam des HEREN geheiligd geworden. Want Jobs etalage was helemaal leeggehaald. Maar toen straalde, meer dan ooit tevoren, in al zijn glorie, die ene kostbare juweel, die niet kan worden weggenomen, de Naam des HEREN. Die krijgt nu de ruimte. En de volle aandacht.

Neen, Jobs etalage is toch niet helemaal leeg. Als u gefascineerd toeziet krijgt u veel eer de indruk, dat ze juist **helemaal gevuld** is door die ene Naam. Als de mensen vroeger langs Jobs etalage liepen kwamen ze enthousiast thuis en somden al die heerlijkheden op en hadden ook nog wel wat over het hoofd gezien. Maar wie nu langs Jobs etalage komt wordt er stil van. En als ze thuis vroegen: wat heb je gezien? dan zei men eerst: niets. Maar als er dan aangedrongen werd en gezegd: er zal toch wel iets te zien geweest zijn, ... dan kwam eindelijk het antwoord: ja, alles. — Wat alles, wat dan allemaal? — Nu, de Naam! — Wat naam? — De Naam des HEREN. — En wat nog meer? — De Naam des HEREN. — En wat nog anders? — De Naam des HEREN! — Was dat dan alles? — Ja, dat was **alles!**

En dat is ook inderdaad alles in het leven van Gods kind.

Toen was overtuigend bewezen, dat Job een kind des Vaders was, en de HERE diende niet om gaven die weer teruggenomen kunnen worden, maar om dat ene goed, dat nooit weer afgenomen wordt: de Naam des HEREN.

Zijn we er nu met Job?

Neen, want de satan geeft het niet op.

Die neemt hem ook nog zijn gezondheid af, tast hem aan in zijn eigen wezen, zodat Job straks zijn onverdragelijke jeuk zit weg te krabben met een potscherf. En nog is het niet genoeg: ook zijn vrouw wordt tegen hem opgehitst als verleidster: breek met God!

En dan begint het te knippen!

Want Job zegt ook nu wel: zouden we het goede van God aannemen en het kwade niet, — maar dat klinkt toch al niet meer zo als de lof van 's HEREN Naam! Het klinkt meer berustend. Toch zondigde hij ook toen met zijn lippen niet. Maar van binnen wordt het al wat anders, daar gloeit een vuur aan.

En dan zendt de satan de 3 vrienden op Job af. Dát wordt de ergste beproeving. Want deze 3 gaan hem aantasten in wat hem het heiligste is, zijn persoonlijke verhouding tot God. Zijn rechtvaardigheid, zijn rechtspositie en rechtszaak in het verbond met de HERE. En daar kan een mens maar het slechtste tegen. Dat kunnen we het minste verdragen. Daar moet een ander afblijven. Dan gaan we

UIT DE INHOUD:

Job (III)	C. P. P.
Des Heren tempel...	H. J. J.
Enkele opmerkingen over Kerk en Maatschappij (II)	J. W.
„Want nu de Heer is opgestaan...“	P. K. K.
Psalm 146 : 7 b—10	A. v. B.
Een mooie vergadering van een mooie organisatie	C. V.
Persschouw	C. V.
Kritische krabbel	Frater
Kerkdag	C. V.
Kerknieuws	

vuur spuwen. En dat is niet altijd heilig vuur! Het spreken van zijn vrienden, hun suggesties en insinuaties doet Job in zijn reacties somtijds uitglijden. En zijn belijdenis van het begin raakt op de achtergrond: de Naam des HEREN zij geloofd!

O neen, niet dat Job die belijdenis niet zou gemeend hebben! Maar hij moet nu mét en om deze belijdenis de **diepte** in! En straks, aan het einde zal het nog heel anders uit Jobs mond komen dan aan het begin. Zijn lof van 's HEREN Naam was waar en waarachtig, maar ze moet nog verdiept worden, gelouterd, gereinigd, — en daarvoor dient de beproeving, niet slechts in het lichamelijke lijden, maar vooral in het geestelijk lijden, in het spervuur van de gesprekken met de vrienden. „Uw Naam worde geheiligd“. Dat blijft een gebéd. Daar zijn we nooit klaar mee. Gods Naam is nooit genoeg volprezen.

Deze moeilijke gesprekken, uitputtende gesprekken, uitmergend zijn laatste krachten, fysiek en psychisch hem brengend tot het uiterste, — het zou Job bespaard gebleven zijn, als hij niet direct bij het begin al gezegd had: de Naam des HEREN zij geloofd!

Als hij alleen maar gezegd had: naakt kwam ik uit de schoot mijner moeder en naakt zal ik straks ook sterven, — dan had de satan hem wel losgelaten. Jobs etalage was dan immers totaal leeg gebleven. Maar nu die ene Naam daar nog ligt te schitteren in elks oog, nú zet de satan door en moet Job er onder door.

Het gaat in het lijden van Job zowel van Gods kant als van satans kant om die Naam! Om de heiliging van die Naam.

Maar daarvoor is allereerst nodig dat we Hem recht kennen.

God recht kennen.

Jobs vrienden meenden voor de goede Naam van God op te moeten komen. Ze hebben in allerlei toonaarden gezegd: Job, het ligt niet aan God, het moet aan jezelf liggen. Het zit ergens niet goed tussen jou en de HERE.

Ze meenden God te kennen en zeiden: God is strikt rechtvaardig en geeft een mens wat hij verdient, loon naar werken. Het zal er met jouw werken, Job, dan wel niet zo goed voorstaan.

Als later de HERE zelf het woord neemt, zegt Hij dat de vrienden niet recht van Hem gesproken hebben. Dat is een zonde, die verzoend moet worden. Met offer en voorbede. Wie de HERE niet recht kent kan van Hem ook niet recht spreken.

We kunnen het wel in grote ijver voor de HERE willen opnemen, maar daarvan is de HERE nog niet altijd gediend. En daarmee is de Naam des HEREN nog niet altijd geheiligd.

Hem récht kennen, dat is het eerst nodige. Eerst luisteren en opmerken, voordat we spreken gaan. En dan geen theorie over God en geen theologie over God, maar HEM recht kennen. En dat zelfs niet alleen uit de Bijbel. Onze Catechismus zegt: God kennen ook in al zijn werken, waarin de volheid zijner deugden zo klaarlijk schijnt! We kennen onze God en Vader niet recht als we niet tenvolle honoreren artikel 2 van onze nederlandse geloofsbelijdenis, waar boven staat, dat God door twee middelen van ons gekend wordt.

We hebben Gods zelfopenbaring practisch gereduceerd tot één middel, de Bijbel. We hebben Gods zelfopenbaring in de Bijbel opgesloten, maar ze gaat dóór, nog elke dag, in de werken zijner handen, de schepping en onderhouding, de bestiering van alle dingen, de grote en de kleine, — opdat we daarin dagelijks zouden opmerken al Gods wondere deugden en door al zijn deugden aangespoord zijn Naam zouden heiligen.

C. P. Plooy.

Des HEREN tempel...)

Bij het lezen van deze woorden op het programma hebt gij ze wellicht al wel aangevuld. Gij zult begrepen hebben, dat ik heb gedacht aan de bekende uitdrukking, die we vinden in Jeremia 7: „Des HEREN tempel, des HEREN tempel, des HEREN tempel zijn deze”. Dat hebt gij dan goed begrepen.

Misschien staat u ook voor de geest onder welke omstandigheden deze woorden gesproken zijn, maar voor hen bij wie dit niet het geval is zal ik ze kort aanduiden. Jeremia profeteerde in de dagen van Josia, Joahaz, Jojakim, Jojachin en Zedekia. Deze woorden uit cap. 7 zijn naar alle waarschijnlijkheid gesproken na de dood van Josia. Hij was gesneuveld bij Megiddo. Joahaz was hem opgevolgd, maar hij was weer afgezet en Jojakim was aan het bewind gekomen. Maar hij was knécht van Farao. Het was met de onafhankelijkheid van het volk Gods gedaan. De eer was weg. De lucht was „van wind en wolken zwart” en de toekomst was donker. Men zou zeggen, dat het wel een tijd was om zich te verootmoedigen onder de slaande hand Gods. Maar daarvan was in werkelijkheid geen sprake. Men leefde vrolijk verder en dacht dat alles wel terecht zou komen. Het was wel een donkere lucht, maar „achter de wolken schijnt toch de zon”, zo redeneerde men. Men maakte zich wijs, dat er eigenlijk toch niets ergs kon gebeuren. Was de tempel des HEREN niet in hun midden? Woonde daar de HERE niet onder zijn volk? Welnu, dan had men uiteindelijk toch niets ergs te vrezen? En als in spreekkoor zong de massa: „Des HEREN tempel, des HEREN tempel, des HEREN tempel zijn deze”. Maar men bekeerde zich van z'n boze wegen niet. De rechters spraken geen recht. Vreemdeling, wees en weduwe werden verdrukt. Er werd onschuldig bloed vergoten en andere goden wandelde men na.

Daarom zegt Jeremia, dat hun roemen in de tempel „valse woorden” zijn. Ze moeten maar niet denken, dat hun geen kwaad kan overkomen. Want als zij hun wegen en handelingen niet goed maken, als zij zich niet bekeren, dan zal het hun vergaan als Silo eertijds. Blijkbaar heeft de HERE dat ook eens weggevaagd. Welnu, zo zal Hij Jeruzalem verwerpen en de tempel verwoesten als zij weigeren in de wegen des HEREN te wandelen. De HERE heeft Jeruzalem wel verkoren, maar ze moeten niet denken, dat Hij het ook niet verwerpen kan. Hij heeft wel onder zijn volk willen wonen in Zijn tempel, maar dat is geen waarborg, dat het hun altijd goed zal gaan. Het kan zo worden, dat er van die prachtige tempel geen steen op de andere blijft.

Dat is niet de enige keer in de geschiedenis van het oude volk, dat het ten onrechte meende geen kwaad te zullen ondervinden. Herhaaldelijk hebben profeten tegen dat ijdel vertrouwen moeten ingaan. In de dagen van Micha was er diep verval in de kerk: „De hoofden spreken recht voor geschenken, en de priesters geven onderricht om loon, en de profeten plegen waarzeggerij voor geld en daarbij steunen zij op de HERE en zeggen: Is de HERE niet in ons midden? Ons zal geen kwaad overkomen!” Maar Micha moet het hun aanzeggen: „Daarom zal om uwentwil Sion als een akker worden omgeploegd, en Jeruzalem zal worden tot steenhopen, ja de tempelberg tot woudhoogten”. Micha 3 : 11 en 12.

Bij de profeet Amos vinden wij iets dergelijks. Boven cap. 9 : 7—10 staat in mijn Bijbel: „Uitverkiezing geen vrijbrief voor een zondig leven”. Het oude volk is wel een uitverkoren geslacht, een heilig volk, het eigendom des HEREN, maar dat wil niet

zeggen, dat niet hele geslachten van dat volk verloren kunnen gaan. Amos moet profeteren: „Zie, de ogen des Heren HEREN zijn tegen het zondige koninkrijk, en Ik zal het verdelen van de aardbodem”. En ook moet hij zeggen: „Door het zwaard zullen zij sterven, al de zondaren van mijn volk, die zeggen: Gij moogt het kwaad niet nader brengen en het ons niet tegemoet voeren”. Amos 9 : 8 en 10.

Een volk dat de HERE vreest en van Zijn genade alles verwacht mag zingen:

Geen onheil zal de stad verstoren,
daar God zijn woning heeft verkoren.

Maar er zijn ook tijden, dat de HERE zijn verkoren stad verwerpt en zijn tempel verwoest. Er zijn geen onvoorwaardelijke heilsbeloften, op grond waarvan het met het volk uit Abraham gesproken altijd goed moet gaan. Dat is het oude volk gewaar geworden bij de verwoesting van Jeruzalem en de verbranding van de tempel. Toen zijn de kinderen des Koninkrijks buiten geworpen en anderen zijn van Oost en West gekomen om aan te zitten met Abraham, Izak en Jakob in het Koninkrijk der hemelen.

Mogelijk zegt iemand: Onder het Oude Testament was er wel de wraak des verbonds, maar onder de Nieuwe Bedeling is het anders. Daar gelden onvoorwaardelijke heilsbeloften en als wij die deelachtig zijn dan kan ons nooit meer wat gebeuren. Maar wie zo spreekt heeft het toch wel mis.

De Farizeeën en Sadduceeën hebben deze gedachte wel gehad, maar Johannes de Doper leerde het hun wel anders. Van hem lezen we in Mattheüs 3 : 7: „Toen hij nu zag, dat velen van de Farizeeën en Sadduceeën tot de doop kwamen, zeide hij tot hen: Addereengebode, wie heeft u een wenk gegeven om de komende toorn te ontgaan? Brengt dan vrucht voort, die aan de bekering beantwoordt; en beeldt u niet in, dat gij bij uzelf kunt zeggen: Wij hebben Abraham tot een vader, want ik zeg u, dat God bij machte is uit deze stenen Abraham kinderen te verwekken. Reeds ligt de bijl aan de wortel der bomen: iedere boom dan, die geen goede vruchten voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen”.

Van de Here Jezus heb ik reeds de woorden aangehaald, dat kinderen des Koninkrijks buitengeworpen worden en anderen van Oost en West komen om aan te zitten in het Koninkrijk der hemelen. Maar ik wil ook nog op een ander woord van Hem wijzen, namelijk uit Johannes 15: „Ik ben de ware wijnstok en mijn Vader is de landman. Elke rank aan Mij, die geen vrucht draagt, neemt Hij weg, en elke die wel vrucht draagt snoeit Hij, opdat zij meer vrucht drage.... Wie in Mij niet blijft, is buitengeworpen als de rank en is verdord, en men verzamelt ze en werpt ze in het vuur en zij worden verbrand”.

Ook de apostel Paulus heeft ernstig gewaarschuwd tegen ijdel vertrouwen, dat het met een gemeenschap of met enkelingen altijd goed zal gaan. Hij heeft van Israël gezegd, dat het niet gekregen heeft wat het heeft nagejaagd, omdat het niet wilde leven van genade alleen, maar uit de werken der wet. Hij heeft geschreven, dat God zich ontfermt over wie Hij wil en dat Hij verhardt wie Hij wil. En hij heeft gesproken in dat verband van de pottenbakker. Ik bedoel deze woorden: „Of heeft de pottenbakker niet de vrije beschikking over het leem om uit dezelfde klomp het ene voorwerp te vervaardigen tot eervol, het andere tot alledaags gebruik?” Dat heeft het oude volk onder-

vonden. Maar de heidenen over wie God zich ontfermd heeft moeten nu niet denken, dat hun niet iets dergelijks kan overkomen. Want tot hen zegt hij: „Gij zult dan zeggen: er zijn takken weggebroken, opdat ik als loot geënt zou worden. Goed! Zij zijn om hun ongelooft weggebroken en gij staat door het geloof. Wees niet hoogmoedig, maar vrees! Want indien God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, Hij zal ook u niet sparen”. Rom. 11 : 19—21. Er zou veel meer aan te halen zijn maar dit is voldoende dunkt mij om duidelijk te maken, dat niet alleen onder het Oude-, maar ook onder het Nieuwe Testament sprake is van verwerping van enkelingen en gemeenschappen, die menen in ijdele hoogmoed, dat hun nooit iets kwaads kan overkomen.

Daar wil een mens maar moeilijk aan, dat het met hem mis kan gaan. Dat is met een kerk-mens precies net zo. Dat is soms met hele kerken het geval. De kerk uit de dagen van de Here Jezus — het oude volk des verbonds — vond het vanzelfsprekend, dat ze nooit zou ondergaan. Zij waren immers kinderen van Abraham? Zij hadden immers de Wet Gods? Zij hadden toch de beloften en het verbond en zij waren besneden en zij onderhielden toch de ware dienst des HEREN? Maar het Evangelie zegt: „Hij — het waarachtige Licht — is gekomen tot het zijne, maar de zijnen hebben Hem niet aangenomen”. En de Here Jezus klaagt later: „Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt en stenigt die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb ik uw kinderen willen bijeenvergaderen gelijkertwijls een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild. Ziet, uw huis wordt u woest gelaten”. Matth. 23 : 37.

Hetzelfde zien we later aan de roomse kerk. Zij was een ruïne geworden. De leer van het zuivere Evangelie was verbasterd. De regering der kerk was werelds geworden. Van de kenmerken der kerk was weinig over. Zij schreef aan haar ordinantiën meer macht toe dan aan het Woord Gods. De sacramenten werden niet bediend naar uitwijzen van het Evangelie. Zij grondde zich meer op mensen dan op Christus. Zij vervolgde die heilig wilden leven en haar bestraffen om haar zonden. Maar zij erkende dit alles niet en bekeerde zich niet. Als we de zaak ongelovig bekijken, dan zouden we zeggen: Maar die roomse kerk bestaat toch nog maar altijd en zij is machtiger dan ooit. Een kerk kan blijkbaar niet vervallen. Want de kathedraal is groter dan ooit en haar macht is angstwekkend groot. Maar als wij de zaak gelovig bezien en oordelen naar het Evangelie dan zien we dat daar alleen maar ruïnes van de kerk zijn overgebleven.

Hetzelfde zou ik kunnen aantonen van andere kerken. De Grieks-Orthodoxe kerk is in vele landen nog een macht van betekenis. Zij heeft nog haar grote kerkgebouwen en haar indrukwekkende eredienst, haar kloosters en priesters, haar kunstschaten en relieken. Maar wat is er over van het Evangelie van Jezus Christus? Er zijn alleen maar ruïnes over gebleven.

Kerkformaties houden het lang uit, religieuze gemeenschappen verduren de eeuwen. De nageslachten roemen in de oudste papieren en pleisteren de graven der kerkstichters. Hoe minder van het Evangelie nog over is hoe meer drukte men maakt. Allerlei acties naar buiten moeten vaak de innerlijke voosheid bedekken. Men houdt de naam op van te leven, terwijl de dood al lang door de vensters geklommen is. Laten we ons maar niet voor de mal laten houden. Schijn bedriegt. Er is wel degelijk verbondswraak. En laten wij ons maar niets wijs maken. Niet alleen anderen, maar ook ons zou dit kunnen overkomen.

Nog op een paar feiten wil ik u wijzen. Er waren eens bloeiende kerken in Klein-Azië. Wat is daar van over? Zelfs geen ruïnes. Ze zijn tot niet geworden. Eens was er een bloeiende kerk in Noord-Afrika. Denkt maar aan de tijd van Augustinus. Wat is er van over? Bitter weinig of niets. De HERE heeft daar de kandelaar weggenomen.

Ik kan mij voorstellen, dat iemand zegt: Maar in het Nieuwe Testament wordt de gemeente de tempel Gods genoemd. Die tempel Gods kan toch niet te gronde gaan? Inderdaad heeft de gemeente van Jezus Christus in het N.T. de naam: Tempel Gods.

Ik lees u enkele teksten voor waarin de gemeente zo genoemd wordt: „Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt en dat de Geest Gods in u woont? Zo iemand Gods tempel schendt, God zal hem schenden. Want de tempel Gods, en dat zijt gij, is heilig”. I Cor. 3 : 16v. Op een andere plaats heet het: „Welke gemeenschappelijke grondslag heeft de tempel Gods met de afgoden? Wij toch zijn de tempel van de levende God, gelijk God gesproken heeft: Ik zal onder hen wonen en wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen mijn volk zijn”. II Cor. 6 : 16.

In Efeze 2 : 19 schrijft Paulus: „Zo zijt gij dan geen vreemdelingen en bijwoners meer, maar medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods, gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, terwijl Christus Jezus zelf de hoeksteen is. In Hem wast elk bouwwerk, goed ineensluitend, op tot een tempel, heilig in de Here, in wien ook gij mede gebouwd wordt tot een woonstede Gods in de Geest”. Kan de gemeente van Christus, de tempel Gods, te gronde gaan?

We belijden met art. XXVII Ned. Gel. Bel.: „Wij geloven en belijden een enige Katholieke of algemene Kerk, dewelke is een heilige vergadering der ware Christgelovigen, al hun zaligheid verwachende in Jezus Christus, gewassen zijnde door zijn bloed, geheiligd en verzegeld door de Heilige Geest. Deze kerk is geweest van het begin der wereld af en zal zijn tot het einde toe; gelijk daaruit blijkt, dat Christus een eeuwig Koning is, dewelke zonder onderdanen niet zijn kan”. Er zal dus altijd een Kerk van Christus zijn, en de tempel van de levende God zal bestaan tot het einde der dagen.

Inderdaad, daaraan is geen twijfel geoorloofd. Er zullen altijd nog wel 7000 zijn, die de knieën voor Baäl niet buigen. Maar dat wil niet zeggen, dat wij hooggevoelende moeten zijn. Dat wil niet zeggen, dat wij moeten zeggen: Onze kerken kunnen niet vervallen en over ons zal de toorn des HEREN niet komen. God is niet aan ons gebonden, evenmin als Hij gebonden was aan zijn oude volk. Staan we door het geloof? Prachtig, maar er staat ook geschreven: Wie meent te staan, zie toe, dat hij niet valle! Dat is een woord voor elk lid van de kerk afzonderlijk, maar ook voor het geheel.

De HERE is niet van ons afhankelijk, maar wij van Hem. Daarom moeten we niets van ons zelf verwachten, doch alles van Hem. Daarom moeten we niet roemen in ons, maar in Jezus Christus, die gisteren en heden Dezelfde is en tot in eeuwigheid. Daarom moeten wij oppassen voor hoogmoed en ons oefenen in ootmoedigheid. Waarom zouden wij niet kunnen vervallen en tot een ruïne worden? Omdat wij zo ijveren voor God? Dat deed het oude volk ook. Omdat wij zo vroom en zo godsdienstig zijn? Als wij menen, dat onze vroomheid of godsdienstigheid ons kan redden dan vergissen wij ons deerlijk. Omdat wij zo trouw en precies wandelen in de wegen des HEREN? Het is nog de vraag of het met die trouw en die precisie wel meevalt. Maar laat dat waar zijn, dan nog mogen we daarop niet steunen, maar enig en alleen op de genade Gods in Jezus Christus.

Maar, zal iemand zeggen, we mogen toch blij zijn, dat we bij de ware Kerk behoren? En dat mogen we ook toch wel zeggen en daar hoeven wij ons toch niet voor te schamen? Wij mogen dat wel zeggen, met vrees en beven. En we hoeven ons er niet voor te schamen. Maar ons er ook niet op te beroemen. Ik zou zeggen, wat die ware kerk betreft moeten we zo doen als een waar christen doet.

Gij zijt een „waar” christen? Ik hoop het en gij begeert het te zijn. Maar wat doet een waar christen? Loopt hij met de borst vooruit en het hoofd omhoog en laat hij het voor zich uit trompetten: Hier ziet gij een waar christen? Gij protesteert onmiddellijk en zegt: Maar dát doe ik niet!

Neen, zo doet een goed christen niet. Wat hij wel doet? Het leven en de zaligheid buiten zichzelf in Christus zoeken. Ootmoedig zijn zonden voor God belijden. Van genade leven, altijd weer. En hij zal God bidden om de genade des Heiligen Geestes, opdat hij staande mag blijven in de strijd tegen de zonde. En hij zal zich oefenen in de godzaligheid en met vreeze en beving zijn redding bewerken, gelovend, dat het God is die in hem werkt het willen en het werken tot roem van zijn welbehagen.

Welnu, zouden we ook als gemeente van Jezus Christus niet zo moeten doen? Niet uitroepen: Hier is de ware kerk. Maar: léven als kerk van Jezus Christus. Onze Belijdenis zegt het zo goed: „De Kerk is een heilige vergadering van ware Christgelovigen, die hun zaligheid verwachten in Jezus Christus, gewassen door zijn bloed en verzegeld door de Geest”. Laten we ons leven maar zo schikken, dat zijn Naam om ons niet wordt gelasterd, maar geprezen. Wij zijn in onszelf maar ellendige mensen, Hij alleen is groot. Wij liggen midden in de dood, maar Hij is het leven van ons leven en de kracht van onze kracht. Wij zijn zo zwak, dat wij niet een ogenblik kunnen staande blijven, maar Hij heeft alle macht in hemel en op aarde. Laten wij maar voor Hem leven, dan komt het met de ware Kerk wel in orde.

Het is een heerlijk voorrecht om levende stenen te zijn van Gods huis. Een voorrecht, dat God ons geeft uit louter genade. In zijn verkiezende liefde. Dat is geen reden om hoogmoedig te zijn, maar om ootmoedig God te danken. En om te luisteren naar het woord van de apostel Petrus: „Laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijk huis, om een heilige priesterschap te vormen, tot het brengen van geestelijke offers, die Gode welgevallig zijn door Jezus Christus. Daarom staat er in een schriftwoord: „Zie, Ik leg in Sion een uitverkoren en kostbare hoeksteen, en wie op Hem zijn geloof bouwt, zal niet beschaamd uitkomen”. I Petrus 2 : 5v.

Laten we oppassen voor een van de ergste zonden: de hoogmoed. Er is een Gereformeerdendom, dat zeer hoogmoedig is. Het is prachtig Gereformeerd te zijn, als het maar goed-Gereformeerd is. Dat wil zeggen: goed-christelijk. Een bedorven Gereformeerdheid

is slechter dan slecht. Naar de regel: het bederf van het beste is het slechtste. Laten wij maar niet denken, dat wij daar niet vatbaar voor zijn. We zijn geen zier beter dan iemand anders. Ook geen zier beter dan andere Gereformeerden. We zien de zonden van anderen heel gemakkelijk. En we wijzen ze aan, zonder schromen. We zijn er dunkt mij wel eens een beetje te haastig zij. En gebruiken soms ook wel eens een vergrootglas. We mochten wel eens wat meer denken aan het woord van de Heiland: „Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt; want met het oordeel, waarmee gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden, en met de maat, waarmee gij meet zult gij gemeten worden”. We mochten wel eens wat minder denken aan de splinter in het oog van de buurman en wat meer aan de balk in eigen oog. God wederstaat de hovaardigen, maar aan de nederigen geeft Hij genade. Laten we het ons maar goed inprenten, wat de HERE zegt: „In den hoge en in het heilige woon Ik en bij den verbrijzelden en nederige van geest, om de geest der nederigen en het hart der verbrijzelden te doen opleven”. En laat het ons maar in het hart gegrift staan wat we zingen met Psalm 138 : 3 :

„Dan zingen zij, in God verblijd
aan Hem gewijd,
van 't HEREN wegen.
Want groot is 's HEREN heerlijkheid,
zijn Majesteit
ten top gestegen.
Hij slaat toch, schoon oneindig hoog,
op hen het oog
die needrig knielen
maar ziet van ver met gramschap aan
den ijd'len waan
der trotse zielen”.

H. J. Jager.

1) Toespraak gehouden op de Schooldag 1960.

Enkele opmerkingen over Kerk en Maatschappij

II

Onder reeds eerder genoemd voorbehoud hebben wij geen overwegend bezwaar tegen de stelling, dat de kerk in het maatschappelijk leven moet functioneren.

Onze grote bezwaren tegen de vanzelfsprekendheid waarmee men tegenwoordig de synodaal-kerkelijke organisaties verheft tot de organen waardoor de kerk in de maatschappij functioneert, hebben wij besproken. Die vanzelfsprekendheid leidt er toe, dat als men over de kerk spreekt men denkt aan de organisatie, en als men spreekt over de organisatie denkt men te spreken over de kerk.

Het is niet onze bedoeling nu uitvoerig te handelen over het wezen der kerk. Daarvoor zijn aan Opbouw wel medewerkers verbonden die vele malen meer deskundig zijn.

Wij kunnen in verband met ons thema volstaan met enkele eenvoudige opmerkingen over de kerk.

Allereerst: wij spreken niet over het aspect der kerk waarop het slot van Artikel 27 duidt. Als wij over de kerk spreken, bedoelen wij de kerk(en), zoals die zich in ons vaderland zichtbaar openbaart.

Ook in deze eenvoudige vorm kan men de kerk nog van vele kanten benaderen. Wij kiezen het aspect, dat Dr von Meijenfeldt in zijn boek „Kerkelijk Vooruitzicht” speciaal benadrukt.

Welnu; de kerk is niet opgebouwd uit 'n hiërarchiek systeem van priesters en leken. De kerk is gebouwd uit levende stenen en die levende stenen zijn de gelovigen. Die gelovigen vormen de kerk en door hen functioneert de kerk. Die gelovigen hebben allen persoonlijke opdrachten en bevoegdheden. Was onder het Oude Verbond het profeet, priester en koning zijn aanvankelijk gescheiden en gebonden aan 'n bepaalde kaste, Pinksteren bracht de grote Vrijmaking.

Jongens en meisjes, ouden van dagen, dienstmeisjes en dienstknachten mogen, moeten en zullen profeteren, d.w.z. zij ontvangen met en door de Geest wezenlijke ambtelijke opdrachten en bevoegdheden.

En deze Pinksteropdracht bepaalt het „hoe” van het functioneren der kerk in de wereld. Daarom is de grondregel voor alle kerkelijke activiteit, dat de kerk, waar zij in deze wereld functioneert als lichtend licht en zoutend

zout, alleen kan functioneren door de gelovigen.

Het is ten enmale uitgesloten, dat de zo duidelijk uitgesproken dienende functie van het bijzondere ambt, ooit het ambt aller gelovigen zou kunnen of zou mogen bedreigen. Het is een dodelijke aantasting van het wezen der kerk als b.v. een synode zich ambtelijke bevoegdheden toeëigent en durft te spreken van haar ambtelijke autoriteit.

Maar het is ook een dodelijke aantasting van het wezen der kerk, als een synode of synodale organisatie het kerkvolk berooft van zijn ambtelijke verantwoordelijkheid.

De kerk en de kerken die deze dingen doen, verspelen er hun kerk-zijn mee. Onafwendbaar vergroeit de kerk dan tot een organisatie naar werelds model, met een verantwoordelijk en leidinggevend bestuur. Gaat men eenmaal deze weg op — de praktijk bevestigt dit — dan is er geen halt mogelijk. De steeds toenemende organisaties en bemoeiingen verstikken het ambt der gelovigen en daarmee de kerk. De naam blijft gelijk, ook worden er op zondag godsdienstoefeningen gehouden, maar tegenover één dag kerkhouden staan zes dagen maatschappelijke en culturele activiteiten. De kerk is een godsdienstige vereniging geworden onder leiding van een deskundige elite.

Nu moeten wij, Vrijgemaakten, oppassen en niet uitsluitend naar anderen zien en wijzen.

Wij hebben geen lijstje aangelegd van met recht en reden aanvechtbare kerkelijke uitspraken. Wél herinneren wij ons ten minste twee officiële uitspraken van kerkeraden, die wij zonder meer bedenkelijk achten. De één betrof een uitspraak met betrekking tot de A.O.W.-uitkering, de ander sprak onomwonden zijn veto uit over het lidmaatschap van een bepaalde sociale organisatie. Wij laten geheel buiten beschouwing of wij het met de letter van bedoelde uitspraken eens of oneens zijn. Dat is ook helemaal niet belangrijk.

Een kerkeraad, het bijzondere ambt mag geen collectieve beslissingen nemen of uitspraken doen, die de gewetens van het kerkvolk binden en waardoor het kostelijke goed van de christelijke vrijheid in het hart wordt aangetast. En wat geldt voor kerkeradsuitspraken, geldt niet minder voor de prediking.

De kerkeraad en het instituut van het bijzondere ambt, behoort tot de organisatie der kerk en is — dit in tegenstelling tot het synodale systeem, — duidelijk uit de Schrift af te leiden.

Dit kerkinstituut, dus gemeente met ambtsdragers en kerkeraad, is met vele banden aan de maatschappij gebonden. De oude dominee Sikkell had wel gelijk, toen hij schreef, dat het brood der maatschappij tevens „het brood der kerk” was. De materiële levensmogelijkheden van de kerk lopen vrijwel parallel met de materiële levensmogelijkheden in de maatschappij. De economische crisis die in de 30er jaren ons land teisterde, tastte ook de materiële mogelijkheden der kerk sterk aan. De huidige periode van welvaart heeft voor veel kleine gemeenten de mogelijkheid geschapen tot kerkbouw en het onderhouden van een eigen predikant. Maar ook: in die maatschappij, waarin de kerkleden dagelijks verkeren, heersen praktijken en werken beginselen, die zich met de waarheid der Schrift niet verdragen.

De kerk heeft niet alleen veel, maar alles met de maatschappij te maken en als de kerk de roeping heeft getuige te zijn van het heil, en op te komen voor de wetten van haar Koning, dan heeft zij in de maatschappij een dure roeping en een groot arbeidsveld.

Maar de kerk moet hierbij trouw blijven aan de orde, die Christus haar gaf. De kerk is vóór alles: gemeente van Christus, een koninklijk priesterdom, een gemeente van gelovigen, die hoofd voor hoofd wezenlijke ambtelijke opdrachten ontvangen hebben. De kerk is geen kleuterklas onder ambtelijke meesters. De kerk is de gemeenschap van gelovigen die allen en een iegelijk de status van zonen des huizes hebben.

Christus gaf Zijn kerk maar 'n simpele organisatie, klaarblijkelijk in het oog van velen, die de geperfectioneerde vormen van de wereldse organisaties kennen en navolgen, te simpel.

Maar alleen de simpele organisatie, die Christus Zijn kerk gaf, past bij de eigen, hoge orde der kerk.

Het is de gelovigen geoorloofd, ja, in veel gevallen hebben de gelovigen de plicht verenigingen en organisaties op te richten. Veel aspecten van onze ambtsopdracht in de maatschappij kunnen beter gezamenlijk, dan individueel worden vervuld. Als de gelovigen uit

eigen vrije wil, uit het besef van de eigen verantwoordelijkheid zulke nuttige en nodige organisaties oprichten, worden, om effectief te kunnen werken, statuten en reglementen opgesteld en aan de leiding worden soms autoritaire bevoegdheden verleend. Dit alles geschiedt na onderling overleg en goedvinden van de leden.

Maar de kerk is van gans andere orde. De kerk is, op straffe van haar zijn of niet zijn, gebonden aan de orde van haar Koning, de enige Autoriteit.

Niemand mag zeggen, dat die orde niet zo belangrijk is als het met de leer maar in orde is en de leden leuk met elkaar omgaan.

In die kerk kunnen, dus mogen geen autoriteiten zijn met autoritaire bevoegdheden. Christus is de enige Autoriteit.

Het bijzondere ambt en de kerkeraad vormen niet het kerkbestuur, waarbij evenveel nadruk valt op het woord kerk, als op het woord bestuur.

Als voorbeeld der kudde is hun eerste en enige taak de gemeente door hun „dienst” te leiden tot een koninklijk priesterdom, te leiden tot het getrouw vervullen van hun persoonlijke en wezenlijke ambtsopdracht.

Want het gaat in de kerk niet om het bijzondere ambt, maar om de „dienst”. Het gaat niet om de organisatie, maar om de levende gemeente. Het is niet waar, dat de Bijbel allereerst „kanselbijbel” is. De Bijbel is gegeven aan de gemeente en de kansel heeft geen andere functie, dan de gemeente haar rijk bezit en grote verantwoordelijkheid beter te doen verstaan.

De eeuwenoude geschiedenis der kerk is één lang en overtuigend bewijs, dat, als de gemeente des Heren naar dat Woord niet meer luistert, dat niet meer „lust”, langdurige, indringende, profetische prediking — denk aan Elia en Elisa — geen bekering brengt. Evenmin baten glorieuze tempels en imponerende liturgie. Zelfs nauwgezet Schriftonderzoek en wetsbetrachting — wat hadden de schriftgeleerden en farizeën het daarin niet ver gebracht — kunnen de afval dan niet meer keren.

Wij moeten dus om te beginnen goed oppassen voor overwaardering van het kerkinstituut. Oppassen ook voor de overwaardering van het bijzondere ambt en de „kansel” op zijn gewone plaats laten staan.

Jac. Wijnands.

1 OKTOBER

is weer een datum met een sterretje! Dan begint een nieuw kalenderkwartaal. Dus: een uitstekende gelegenheid om vrienden en kennissen, die belangstelling voor „Opbouw” hebben, maar er nog niet toe kwamen een abonnement te nemen, een paar weken gratis het blad te doen toekomen.

Wij verheugen ons dat het aantal abonnees nog steeds groeiende is. We geloven dat juist in deze tijd het dringend noodzakelijk is, dat ons volk kennis neemt van een goede Schriftuurlijke voorlichting zoals „Opbouw” tracht te geven.

Natuurlijk mist U niet graag uw eigen nummers. Daarom raden wij U aan via bijgesloten kaart namen en adressen op te geven van personen, die naar uw mening voor proefexemplaren in aanmerking komen. Wilt U a.u.b. **duidelijk schrijven** en de adressen **nauwkeurig** noteren? Wij zorgen dan dat enkele weken „Opbouw” ter kennismaking bezorgd wordt.

U neemt zelf, naar we verwachten, wekelijks met genoeg kennis van Opbouw's inhoud, daarom zult U het ook prettig vinden anderen daarmee op de hoogte te stellen.

Over enige weken informeert U eens bij de door U opgegeven mensen of zij interesse hebben zich te abonneren op ons blad. En als dat zo is, geeft u ze per omgaande op als „nieuwe abonné”. Laten wij nu allen ons best doen. Vergeet U het niet? Onze dank voor uw aller medewerking!

Het Bestuur van de
Geref. Persvereniging Opbouw

dagelijks leven met heel andere ogen. „Ik hoor hier eigenlijk niet. Ik ben te goed voor dit ellendige leven. Deze wereld van zonde en gemeenheid is mijn **eigenlijke** wereld niet. Daar heb ik **feitelijk** niets mee te maken. Ik ben een koningszoon, een godenzoon. Ik ben een god. Er is in mij „een goddelijke vonk”.

Die wetenschap (kennis, gnoosis) doet hem z'n dagelijks leven verachten. Nu ja, hij leeft erin en tracht ervan te maken wat ervan te maken is, hij doet natuurlijk mee, „wat moet je anders”, maar „diep-innerlijk” staat hij er eigenlijk los van. Want „diep-innerlijk” is hij geen zondaar maar een god. Evenals zijn goddelijke vader in de hoge wereld „vreemd” is aan de lage wereld, waarin hij dagelijks leeft, zo is hij zelf daaraan eigenlijk ook vreemd, hoewel hij er middenin leeft en eraan deelneemt. 't Zal voor hem een „verlossing” zijn dit ellendige, lage bestaan te verlaten om er nooit weer in terug te keren.

Houdt dit kinderverhaaltje vast.

Onthoudt de typerende woorden: hogere wereld — lagere wereld; de godenzoon, die leeft als misdadiger; de gnoosis (kennis) die hem met verachting en minachting op zijn dagelijks leven en dat van de ganse mensenwereld doet neerzien; „diepinnerlijk” is er iets „goddelijks” in hem.

Dan kunnen we „aanvoelen” hoe een gnosticist in het leven staat. Dan kunnen we „beproeven” de geest der antichristen. Dan zijn we ook dichtbij het verstaan van de „tijdgeest”, die thans velen voortdrijft.

Voegt er nog een beetje „christelijke” woordjes en wat bijbelse termen bij en we begrijpen hoe de satan, in het gewaad van een „engel des lichts” (alsof hij rechtstreeks van God kwam) zijn haat en verachting voor de schepping Gods en voor het aardse leven kan uitzaaien om het te verwoesten en het mensenleven te „vermoorden”.

Gods woord zegt: „Alzo **lief** heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft...”, maar de antichristen hebben niets dan verachting voor „dit tegenwoordige leven”.

Alle geest, die niet belijdt...

Natuurlijk leeft deze minachting bij de één sterker dan bij de ander. In de ene tijd is deze geest krachtiger dan in de andere periode van de kerkgeschiedenis. Maar hieraan is de antichristelijke geest altijd te herkennen: „alle geest, die niet belijdt, dat **Jezus Christus in het vlees** gekomen is, die is uit God niet, maar dit is de geest van de antichrist, welke geest gij gehoord hebt, dat komen zal en is nu alreede in de wereld”, 1 Joh. 4 : 3.

Onze Heiland is **in het vlees** gekomen en heeft zo onder ons gewoond. Hij is in datzelfde vlees opgestaan uit de doden. Als levend, echt mens, van vlees en beenderen is Hij ten hemel gevaren en zit thans als „ons

„Want nu de Heer is opgestaan...”¹⁾

Alarm!

Paulus hoorde, dat er in de gemeente te Corinthe twijfel ontstaan was aangaande de opstanding der doden. Daar waren er die niet geloofden aan de voortzetting, in heerlijkheid en vernieuwing, van ons aardse leven.

Daar schrok hij van!

't Waren er gelukkig nog maar „sommigen”, maar 't ging hem als een militaire patrouillecommandant, die op zijn verkenningstocht op de voorposten van het naderende vijandelijke leger stuit en dan alarm slaat.

Zo stuitte Paulus in die enkele Corinthische Christenen op de naderende macht der duisternis, die in zijn dagen (± 50 na Chr.) kwam opzetten en die in de dagen, toen Johannes als enige der apostelen nog leefde (± 100 na Chr.), zich in volle kracht op de Christelijke Kerken in het Midden-Oosten stortte.

Paulus stuitte op de voorposten, maar Johannes zag de volle kracht van het naderende leger, dat zich als een vloedgolf op de kerken van Christus wierp. (Vergelijk: „De Strijd om de waarheid in de Oude Kerk”. Schetsen „Oude Kerkgeschiedenis”, door Ds J. C. Janse, 1958).

Daarom sloeg hij alarm en schreef het langste hoofdstuk uit al zijn brieven, 1 Cor. 15. Ook de gemeente te Colosse heeft hij gewaarschuwd, evenals Timotheus, die te Efeze werkte.

Johannes noemt later deze oervijanden **antichristen** (meervoud van antichrist).

In de kerkgeschiedenis staat deze leugenaard, die zulke grote verwoestingen in het leven van Christus' kerk heeft aangericht,

¹⁾ Navolgende rede werd gehouden op de Bondsdag van de Ned. Bond van Gereformeerde Jongelingsverenigingen te Zaandam op Hemelvaartsdag.

bekend als het Gnosticisme (of de Gnostiek, afgeleid van gnoosis (= „kennis”).

Omdat wij thans een herleving van deze macht van verderf zien en ondervinden hoe sterk de zuigkracht van deze leugenaard is, daarom is het goed ons eerst eens af te vragen: wat is toch dit Gnosticisme en dit anti-christendom?

Want deze geest van verderf knaagt aan de wortel van het waarachtig Christelijk leven en heeft reeds het leven van oudere en jongere Christenen zo verwoest, dat ze haast geen blijdschap meer kennen en zelfs reeds gaan vragen naar de zin en het doel van hun leven als Christenen op aarde.

Wat is Gnosticisme (Gnostiek) en Anti-christendom?

Om duidelijk te maken wat eigenlijk dat Gnosticisme (waartegen de eerste Christenheid lange tijd zulk een zware strijd heeft moeten voeren) is geweest, wil ik een klein verhaaltje vertellen, zoals ik dat als student eens hoorde van Prof. Vollenhoven, professor in de wijsbegeerte aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

Op een hoge bergtop, aan alle kanten omringd door dichte bossen en ondoordringbare wouden, staat een prachtig, koninklijk slot. In dat kasteel is een prinsje geboren, een koningskind. Op zekere dag is dat prinsje verdwenen. Nooit werd het teruggevonden. Maar in de kring van rovers en misdadigers, in de donkere wouden in de diepte, groeit het knaapje op. Het weet niet beter of hij hoort daarbij. De **lage** wereld van zonde en **misdrijf** is zijn wereld. Tot hij op een of andere manier achter het geheim van zijn leven komt. Hij krijgt „kennis” (gnoosis) van zijn afkomst uit die **hogere** wereld van het koninklijk paleis. Sedert dien bekijkt hij zijn

vlees" (Zondag 18) ter rechterhand Gods en zal „in het vlees" wederkomen op de wolken des hemels.

De Schrift belooft ons de verlossing van ons lichaam (en daarmee van ons ganse dagelijks leven-in-het-lichaam). Maar de antichristen leren de verlossing uit het lichaam bij de dood.

Daarom lachten de professoren en filosofen van Griekenland Paulus uit op de Areopagus te Athene, toen hij sprak over de opstanding van onze Heiland uit de doden. Zij begrepen heel goed dat dit betekende het herstel en de voortzetting in heerlijkheid van Jezus-in-het-lichaam en daarmee de verlossing van ons gewone, aardse, nuchtere mensenleven. En dat vonden ze dwaasheid!

En nu stuitte Paulus zelfs in de Christelijke Kerk te Corinthe op de invloed van diezelfde geest. Sommigen zeiden hardop: „Op deze aarde komt geen mens terug". „Er is geen wederopstanding der doden". Er is geen heerlijk herstel en luisterrijke voortzetting van ons aardse, lichamelijke leven als echte, levende mensen Gods.

Jullie zullen vragen: geloofden zij dan niet, dat de Here Jezus was opgestaan?

Och jawel! „Natuurlijk" wel! Maar de ontzaglijke betekenis van dat heilsfeit voor de verlossing en het herstel van ons leven-hier zagen ze niet.

Onze opstanding (zo dachten ze) heeft reeds plaats gehad. Ze geloofden niet aan de opstanding van de mens, maar aan de opstanding in de mens, n.l. in zijn hart, in zijn z.g.n. „diep-innerlijke", in zijn „ziele", in de wedergeboorte. „Daar komt het toch eigenlijk maar op aan".

Niet op ons dagelijks leven als mensen van vlees en bloed in onze omgang met andere mensen. Niet op „wat hij in zijn lichaam verricht heeft en naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad", 2 Cor. 5:10.

Toen Paulus hoorde van Timotheüs, dat de voorposten van het naderende anti-christendom ook in Efeze waren, heeft hij zijn jonge „collega" ernstig daarvoor gewaarschuwd. „O, Timotheüs, bewaar wat u is toevertrouwd, houd u buiten het bereik van de onheilige, holle klanken en de **tegenstellingen** der ten onrechte zo genoemde kennis („gnoosis"). Sommigen, die woordvoerders daarvan zijn, zijn het spoor des geloofs bijster geraakt", 1 Tim. 6:20, 21.

In zijn tweede brief aan Timotheüs noemt hij de namen van de predikanten, Hymenaëus en Philetus, „die uit het spoor der waarheid geraakt zijn met hun bewering, dat de opstanding reeds heeft plaats gehad, waardoor zij het geloof van sommigen afbreken", 2 Tim. 2:18. „Vermijd de onheilige, holle klanken, want zij zullen de goddeloosheid nog verder drijven en hun woord zal voortwoekeren als de kanker", vs 16.

Tegenstellingen der z.g.n. „gnoosis"! Denk aan het verhaaltje: hogere wereld - lagere wereld; godenzoon - misdadiger.

Kwade samensprekingen

Paulus roept het de Corinthische Christenen toe: „Kwade samensprekingen bederven goede zeden", 1 Cor. 15:33. Daaronder verstaat hij niet de taal van straat en kroeg. Maar (let op de plaats van dit woord midden in zijn opstandingsevangelie, 1 Cor. 15) hij bedoelt zulke „gesprekken", „ideeën", leerstellingen, waarin de opstanding van onze Here Jezus Christus geloofchend wordt. Daardoor wordt onze levenswandel beïnvloed, de „goede zeden" van het leven in de vreze des HEREN: „standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heren als die weet dat uw arbeid niet ijdel is in de Here", vs 58. Het door God geschapen leven in de schepping wordt in tweeën gebroken. Ons dagelijks doen-en-laten vervalt aan het verderf en vergaat bij de dood. Daarom komt het er niet zo nauw op aan. We moeten niet zo „aardsgezind" zijn om te spreken van een opstanding uit de grafkuil. Dan hecht een mens zich veel te veel aan „het stof", aan „het lichamelijke", dat we immers achterlaten bij het sterven. De dood verheft ons „boven 't zien- en zinlijke". We zijn dan gelukkig „niet meer een mens van de aarde" (Gezang 181).

„Los van het stof — vol van lof"
„moog ik opwaarts streven — om in u te leven".
(Uit: „God is tegenwoordig" van Gerhard Tersteegen).

Los van dat verachtelijke stof.

Psalm 146: 7b-10*)

*De gevang'nen geeft Hij vrijheid,
blinden schenkt de HERE 't licht,
die gebogen zijn door droefheid
worden door Hem opgericht.
't Is de HEER, die liefde heeft
voor hem, die rechtvaardig leeft.*

*Hij, die vreemden wegen baande
en voor 't kwade hen behoedt,
wees en weduw' houdt Hij staande,
maar der goddelozen voet
en hun boze overleg
brengt Hij op een krommen weg.*

*Sion, geeft uw God de ere,
buigt u voor zijn majesteit,
want uw Koning is de HERE,
nu en tot in eeuwigheid,
van geslacht tot geslacht.
Hallelujah! Looft zijn macht.*

A. v. B.

*) Tweede versie.

7b. De HERE maakt de gevangenen los
8. De HERE maakt de blinden ziende,
de HERE richt de gebogenen op,

de HERE heeft de rechtvaardigen lief;

9. de HERE behoedt de vreemdelingen
wees en weduwe houdt Hij staande,
maar der goddelozen weg maakt hij krom.

10. De HERE is Koning voor eeuwig.
Uw God, o Sion,

is van geslacht tot geslacht.
Hallelujah.

Hier proeven we de anti-christelijke geest. Terwijl God Zijn schepping zo lief had, dat Hij ons de Here Jezus gaf ter verlossing van de macht des doods, doet deze geest van afval alsof de zonde in het lichamelijke-stoffelijke-aardse schuilt inplaats van in ons verdorven hart.

Dáár ligt ten diepste één der oorzaken van het kwijnen van menig Christenleven, oud en jong.

Het is te begrijpen: wat voor zin en doel heeft ons leven-hier als de dood toch het einde is en als het „eigenlijke" van ons leven toch niet hier-op-aarde zou gevonden worden.

Prediking zonder inhoud

„Dan is immers onze prediking zonder inhoud en zonder inhoud is ook uw geloof", roept Paulus uit, 1 Cor. 15:14.

Als we geen herstel van ons leven-in-het-vlees verwachten mogen, wat hebben we dan eigenlijk nog te prediken!

Dan is de Christelijke prediking feitelijk zonder inhoud. Dan kunnen we nog wel wat religieuze toespraakjes houden voor mensen, die het moeilijk hebben, om hen wat op te beuren, maar uitzicht, toekomst, verlossing van ons lichaam, leven-in-het-vlees, op het gezegend aardrijk, dat is er dan niet meer!

De christelijke verkondiging, de aankondiging van het volkomen herstel van ons leven en de reële hoop daarop, is dan weg!

Soms geeft de dokter bij een ernstige zieke geen hoop meer. Het einde nadert en is niet meer af te wenden. Dan geeft hij nog wat morfineer verlichting, maar de strijd om het leven te behouden, is praktisch opgegeven.

Wat wordt er onder de Christenheid ontstellend veel op deze wijze „gepredikt"!

Zielenbedwelling tegen de pijnen van het harde leven. 'k Vrees dat veel religieuze muziek (vooral in de Kerst- en Paastijd) voor velen zulk een conscientie-stillende bedwelling betekent.

Het typische is: dit soort religieusiteit spoelt over alle kerkmuren heen en vindt haar kracht niet het minst in de z.g.n. interkerkelijke-oecumenische zangdiensten.

Maar het einde is niet af te wenden: de dood en het graf.

Is dat prediking van het evangelie van de opgestane Heiland?

Is dat verlossing? Om aan het einde van een lang of kort, dikwijls moeizaam doorworsteld leven tenslotte alles te moeten loslaten om nooit weer terug te keren tot het waarachtige, volle, heerlijke leven als volledige mensen in volle gemeenschap met God en met elkander op Gods schone nieuwe aarde? Dan hebben we feitelijk niets te prediken! Dan zijn we als Christenen de ellendigste van alle mensen.

De beklagenswaardigste van alle mensen

Dan doen de ongelovigen het beter.
Zij halen wat er te halen is en koesteren

geen ijdele verwachtingen van een herstel van dit leven. Op z'n best hopen ze nog op een z.g.n. „hiernamaals", maar dat staat voor hun besef zo los van ons leven-hier, dat het daarmee geen enkel verband houdt, ja, zelfs een tegenstelling vormt. Het is zo iets wazigs en onwezenlijks en irreëls, dat het totaal iets anders is dan dit leven.

Vandaar enerzijds een ongekende opleving van allerlei „Christelijke" godsdienstigheden als troostdrankjes tegen het harde leven en anderzijds een ontstellende verwereldlijking en een „gierigheid" om te halen wat/er te halen is. „Je leeft maar éne keer!"

Het anti-christendom gelóóft niet werkelijk, dat Jezus alzo zal wederkomen gelijk Hij is opgevaren. „Waar moet hij vandaan komen?" „Uit de ruimte?" „Waar zou deze mens van vlees en beenderen zich thans ergens in de ruimte bevinden?" „De Kerk, die dat leert, draagt zélf de schuld dat de moderne mens van de „ruimte-eeuw" zich van haar afkeert".

Zo ontstaat er hoe langer hoe meer een „Christendom" zonder geloof in de wederkomst des Heren. Voor vele Christenen lééft dat praktisch niet: Zijn wederkomst op de wolken.

Duizenden die daar in hun dagelijks leven absoluut geen rekening mee houden.

Wat was die arme Paulus dan toch beklagenswaardig. Terwille van het evangelie van de opgestane Messias was hij opzettelijk ongetrouwd gebleven, dagelijks „stierf" hij duizend doden, gegeseld, gestenigd, schipbreuk geleden, enz. enz. „Dan heb je ook wat aan je leven!" En het einde voor Paulus? Net als voor iedereen: de dood en het graf.

Beklagenswaardig: die jonge slavin Blindina en de 15 jarige Ponticus, in de arena te Lyon verscheurd door de wilde dieren. Evenzo (te Carthago) Vivia Perpetua en Felicitas, Johannes Hus, Jan de Bakker. Beklagenswaardig: Maria Durand, die 38 jaren van haar kostbaar leven opgesloten zat in een toren op een eilandje bij de Middellandse Zeekust. Om Jezus' wil.

Wij maar handen vol duur geld uitgeven voor kerk en eredienst en voor de Geref. opvoeding der kinderen, géén televisie, omdat dit een super-de-luxe uitgaaf is, ons veel ontzeggende terwille van de naam van Jezus en het evangelie Gods en het einde... voor allen hetzelfde: dood en graf.

Als Christus niet opgewekt is dan zijn we inderdaad de beklagenswaardigste van alle mensen.

Dan zijn onze verwachtingen zonder inhoud.

Daarom waren ze in Corinthe niet zo standvastig en overvloedig meer in het werk des Heren.

Daarom vragen ook vele jongeren zich thans af: of hun dagelijks werk feitelijk niet ijdel en zinloos is.

Gron. (Slot volgt) P. K. K.

Een mooie vergadering van een mooie organisatie

Donderdag 15 september werd in Zwolle de jaarvergadering gehouden van het Gereformeerd Sociaal-Economisch Verband.

Dit „Verband” heeft zich tot taak gesteld de bestudering van de sociale en economische vraagstukken ter hand te nemen en te bevorderen. En dat uiteraard in gebondenheid aan het Woord Gods.

Wie ook maar iets beseft van de geweldige veranderingen, welke zich in de sociale en economische sector van het leven der Europese, ja, van heel de mensheid voltrekt, weet dat deze studie niet alleen gewenst, maar zelfs zonder meer noodzakelijk is, zullen de gereformeerden in ons land hun roeping in aze kunnen vervullen.

Deze noodzaak klemmt te sterker nu speciaal in de socialistische en de roomse kringen zeer bewust, krachtig en bekwaam vanuit een eigen levensvisie de sociaal-economische problemen worden aangepakt en een oplossing daarvan wordt gepropageerd, terwijl in de protestants-christelijke wereld veel verwarring en aarzeling heerst. Wat men daar zegt en doet lijkt bedenkelijk veel op een opportunistisch laven tussen de verschillende standpunten door. Men is een beetje rooms, een beetje socialistisch. Soms ook een flink beetje liberaal. De mogelijkheden, welke de principiële calvinistische levensovertuiging biedt voor de opbouw van een eigen beschouwing van het sociale en economische leven werden niet uitgebuit. Veelal bepaalt men zich, ook in onze kringen, tot een detail-critiek op allerlei incidentele verschijnselen. Maar dat zet uiteraard weinig zoden aan de dijk. Wijnands schreef een bericht, dat de protestantse christenen in deze de boot hebben gemist.

Het is daarom een prachtig ding, dat dank zij het initiatief van de Heer Groen, de bovengenoemde organisatie in het leven werd geroepen. Ze moet niet verward worden met het Geref. Maatschappelijk Verbond, dat, om het wat ruw te zeggen, het karakter draagt van een combinatie van een organisatie van „werkgevers” en „werknemers” — men vergeve ons het gebruik van deze twee lelijke woorden! Neen, het Geref. Sociaal Economische Verband is een bezinningsorganisatie, een studiegemeenschap. Onder haar leden vindt men antirevolutionairen en G.P.V.ers, leden van het C.N.V. en van het Gereformeerd Maatschappelijk Verbond. Deze ontmoeten elkaar en werken samen in gebondenheid aan de Gereformeerde confessie en pakken samen de vraagstukken aan.

Deze organisatie „ging er in”. Het ledental klom dit jaar reeds tot boven de duizend. Van conflicten en ruzies was daarin nooit sprake. Reeds verschillende belangrijke publicaties zond het G.S.E.V. in het licht. En de vergaderingen en studieconferenties stonden op hoog peil.

Dit was ook met die van 15 september het geval. De voorzitter gaf een boeiend beeld van enkele aspecten van de sociaal-economische situatie in West-Europa. En de referent, Drs Hendriks, sprak over: „Maatschappijveranderingen en maatschappelijk opbouwwerk”. Drs Hendriks gaf in zijn betoog eerst een helder beeld van de aard en omvang van de enorme veranderingen, welke bezig zijn zich in de maatschappij te voltrekken. Daarna zei hij een en ander van wat in het z.g.n. maatschappelijk opbouwwerk wordt gedaan om deze veranderingen te leiden, de kwade gevolgen ervan te elimineren en een goede „aanpassing” van de daarbij betrokkenen tot stand te brengen. En ten slotte besprak hij enkele principiële gezichtspunten, welke daarbij in acht genomen moeten worden. Een mooie discussie volgde.

Het speelt mij in het bijzonder, dat niet alle predikanten en ambtsdragers deze vergadering bijwoonden. Die diep ingrijpende sociale veranderingen, welke in vergelijking met de situatie van vóór de tweede wereldoorlog, zonder meer een revolutionair karakter dragen en heel het leven beïnvloeden, overvallen dikwijls veelal als een „ongewapend man”, of, nog erger, zonder dat men zich bewust is van wat er geschiedt. De jeugd van thans leeft in een totaal andere wereld dan die van twintig of dertig jaar geleden!

Het is een prachtig ding, dat het G.S.E.V. er is.

En vooral dat een aantal enthousiaste jonge

sociologen en economen daarin samenwerken.

De gedachte kwam bij me op: zou het niet mogelijk zijn óók voor het politieke leven een dergelijke organisatie in het leven te roepen. Want ook ten aanzien daarvan is studie, studie, studie nodig. Het uitsluitend critiseren van allerlei toestanden en daden is en wordt al meer steriel. Het is zo, dat alleen wie wat positiefs en constructiefs te zeggen heeft gehoor vindt, enthousiasme wekt en wat belangrijker is, bouwende arbeid verricht.

C. V.

PERSSCHOUW

HET GESPREK (4)

De Kerk als kerk op mars

Kraemer is een kerkmens. En als kerkmens is hij een interkerkelijk man. Deze interkerkelijkheid is bij hem duidelijk kerkelijk gekwalificeerd. Vandaar, dat hij over de kerk niet kan schrijven, of hij schrijft met een hoofdletter: de Kerk.

Dit heeft zijn duidelijke gevolgen. Een van de primaire is, dat hij in deze lezingen er vurig voorstander van is, dat de „communicatie tussen” en de „communicatie van” kerkelijk van aard moet zijn.

Een heuglijk gevolg er van is, dat hij geen vrede kan hebben bij de „empirische kerken”. Ze zijn niet geschikt voor hun apostolaire taak. Vooral, omdat deze Kerk nog leeft in het klimaat van een voorbijge tijd. Ze is haar tijd ten achter. Ze leeft nog in de burgerlijke periode. Ze kent haar tijd niet.

Intussen zijn hier bij Kraemer — evenals trouwens bij de humanistische existentiële filosofen — twee zaken dooreengeward. De ene zaak is: Wij dienen mensen van deze twintigste, niet langer van de negentiende eeuw te zijn. Maar ten tweede: De mens heeft te allen tijde anders te zijn dan de mens van de burgerlijke negentiende eeuw was. Die mens stond naast het mens-zijn. Hij was, in plaats van de „mens-als-historie”, die er nooit is, maar die altijd onderweg is, de „gevestigde” mens, die binnen was, en die z'n gevestigde posities verdedigde en zo mogelijk nog uitbreidde. Dit nu is in strijd met de waarachtige menselijkheid des mensen. De mens moet zich als „gewaagd” weten, en dusdoende een pelgrim, die onderweg is, maar die zijn pinnen nergens vast in de grond mag slaan, omdat hij dan zijn primaire zelfbesef van „gewaagd” te zijn, overgegeven aan eigen vrijheidsbeschikkingsmacht en aan de contingentie der grillige, onvoorspelbare en onbeheersbare situatie, kwijt raakt, en daarmede van zijn waarachtig mens-zijn vervreemdt.

Wie Sartre, Merleau-Ponty, Jaspers, Marcel, Heidegger enigszins heeft gelezen, is met dit gedachtenklimaat vertrouwd geraakt. De gevestigde negentiende-eeuwse Europese mens is wel het paradigma voor deze mens-in-zelfvervremding. Hij is „binnen” nog voordat hij onderweg was, en hij wandelt binnen de muren van de verzekerdheid en verzekeringen vanaf de wieg tot aan het graf.

De dialectische noodzakelijkheid dezer zelfvestiging en haar noodwendig correlaat: het gevestigd-zijn wordt in alle existentiële filosofie als een hoofdthema in de dialectische wezensanalyse van de mens beschouwd. Een gesitueerd zich opnieuw situeren en een situeren vanuit een gesitueerd zijn, en het „tegelijkertijd” van beide behoort tot wat men dan wel het moderne „levensgevoel” noemt. Ik heb daar vrede mee, mits men erbij aantekent, dat dit levensgevoel de pretentie heeft, hiermede eens en voor altijd „de” mens, „de metafysische conditie van het mens-zijn” te hebben ontdekt.

Kraemer brengt ons in een analoog „klimaat”. Ook bij hem is de „Kerk” primair op mars, onderweg, een pelgrim, die zich niet vestigen mag op straffe van geen Kerk meer te zijn. Ook bij hem verkeert de Kerk in de metafysische **spanning**, dat zij, om onderweg te zijn, zich wel moet vestigen, en als gevestigde Kerk er op bedacht moet zijn, dat zij zich niet mag vestigen (p. 39, 40, 47). Graag spreekt hij dan van het „Abrahamitisch geloofsavontuur” en van God, Die de mens als waagstuk heeft bedoeld (p. 10).

Zodra de Kerk zichzelf slechts als gevestigde kent — zoals in de periode na Constantijns bekeering en in de Middeleeuwen, is ze van zichzelf vervreemd, en daardoor ook niet bekwaam tot haar apostolaire taak en houding tegenover de „wereld”, de „kettens” enz. Zij behoort als Kerk de (m.i. metafysische) noodzakelijkheid, om zich wel te moeten vestigen, te beleven als een spanningsvol tegenstuk van haar wezenlijke roeping, om n.l. nimmer gevestigd, maar altijd onderweg te zijn zoals Abraham in een ver en vreemd land.

De Bijbelse motivatie hiervan spreekt mij niet aan. Ik meen „dat de Bijbel niet leert, dat God het „waagt met de mensen” en dat Hij ons waagt: de Bijbel weet van Gods alles predestinerende raad, en leert ons, dat de uitverkiezing ter zaligheid het hart der kerk is. Maar ook acht

ik het spreken over het Abrahamitische geloofsavontuur als paradigma van de geloofsweg en geloofswandel der christenheid een eenzijdige greep. Hoe dan met Gods volk, als God Zelf het vestigt in Kanaän? Hebben deze gevestigde Israëlieten niet uit het geloof moeten leven, en stond hun vestiging in Kanaän dit geloofsleven in de weg? Was de ballingschap en de geloofsworsteling van Gods verbannen „rest” niet van die aard, dat het niet-gevestigd-zijn beleefd moest worden als Gods toorn, en was de terugkeer uit ballingschap niet voor hen een blijk, dat God Zijn overgebleven volk weer in gunst had aangenomen?

Voetstoots geef ik gewonnen, dat de gevestigde positie van Gods Kerk in een land en temidden van een volk z'n gevaren meebrengt. Maar bracht Abrahams zwerftochten ook niet z'n gevaren mee? Wat deed hij met Sara, toen zij in Egypte belandden? Wat kwam er van de avonturier Ezaü terecht?

En om in de contemporaine kerkgeschiedenis te duiken: Wat zou er van de Ned. Herv. Kerk zijn overgebleven, als zij niet een gevestigde kerk was geweest, en tot vandaag niet doorgaat voor de „grote Kerk”?

M.i. ligt voor christenmens en Kerk de vraag elders. Zij ligt hier: Hoe gedragen wij ons, hoe stellen wij ons in, hoe beleven wij het, wanneer wij in een volksleven uitgeraamd zijn, en hoe, wanneer wij er in „terecht” kunnen? In beide situaties steekt goddelijke beproeving naast satanische verleiding, in beide situaties goddelijke verlossing en goddelijke trouw. Daarom kan ik het stramien, waarop Kraemer borduurt in zijn visie op de Kerkgeschiedenis niet als legitiem-Bijbels aanvaarden, maar zie ik dit stramien ontleend aan het moderne „levensgevoel” en de moderne mensbeschouwing, door hem overgebracht en vertaald op de „kerk”-beschouwing.

De grondfout van de „empirische kerken” van vandaag ligt niet in het al of meer gevestigd-zijn, maar in de verslappening van de band aan Gods Woord. En daarom in de kerkelijke weigering te **excommuniceren** ter wille van het behoud van de ge-excommuniceerde en van het behoud der kerk als kerke Christi. Haar weigering, te excommuniceren, waar Gods Woord ter aarde geworpen wordt, en haar poging, te interveniëren, liefst door duistere, tweeslachtige verklaringen, waardoor het Woord Gods door de kerk overweldigd wordt, en het zijn klank en klankbodem verliest. De weigering van eigen eenzaamheid als gevolg van de smaadheid van Christus, die zij dan moet delen.

Maar als kerkelijk denker is Kraemer van oordeel, dat het de roeping der Kerk als kerk is, om niet alleen Christus' Koningschap op alle terreinen des levens te proclameren, maar dit ook op alle terreinen tot gelding te brengen (p. 98).

Nu heeft Kraemer het één en ander geschreven over de zegen der secularisatie. De Renaissance was z.i. mede een reactie tegen de op alle terreinen gevestigde Kerk. Gaarne accoord. Zij heeft daarom bijgedragen tot de ontvoogding van het leven van onder de suprematie en tyrannie der Kerk. Gaarne opnieuw accoord. Maar het wordt mij wat wonderlijk te moede, wanneer ik moet lezen, dat de Kerk Christus' Koningschap op alle terreinen des levens tot gelding moet brengen, maar dit doen moet, niet als een macht, steunend op rechten en voorrechten (p. 98). Want ik kan mij op geen manier voorstellen, hoe dit er uit moet zien. Wie tot gelding brengt, heeft macht. Daar hoeft hij zich niet voor te schamen. Daar is hij, als hij tot gelding moet brengen, zelfs van afhankelijk. Zo heeft de Wereldraad van Kerken momenteel een aanzienlijke gevestigde machtspositie, en mij is niet bekend, dat één der participanten zich tegen deze macht en de voortgaande machtsvorming van deze wereldraad van kerken verzet. Bossey is een machtscentrum. Met rechten en voorrechten, waarvan Bossey en — breder — de Wereldraad van kerken gebruik maakt. Stellig met de kennelijke intentie, deze machtsvorming aan te wenden in dienst van kerk en mensheid, en, voor alles, in dienst aan God. Wel degelijk steunt deze Wereldraad op rechten en voorrechten, soms tot in een monopoliserende vorm toe. Naar ik meen, is het zelfs de taak der Kerk, zich dienstbaar te stellen aan de machtsvorming van Gods Woord. In de Handelingen der Apostelen wordt deze machtsuitbreiding blij en dankbaar bezongen: En het Woord Gods wies en nam toe! De allerbeste bedoeling, om machtsvorming slechts aan te wenden in dienst van en ten dienste van..., kan niet wegnemen, dat hier machtsvorming is, waarbij als vanzelf ook rechten en voorrechten een rol gaan spelen.

Tendens tot verkerkelijking van het leven

Daarom kan Kraemer mij helemaal niet overtuigen, wanneer hij enerzijds de secularisering van het leven toejuicht, omdat hierin een bevrijding plaats vond vanuit de knellende banden ener kerkelijke tyrannieke beheersing van het leven, en tegelijkertijd schrijft, dat de kerk tot taak heeft, om het Koningschap van Christus op alle terreinen tot gelding te brengen. Onherroepelijk is hier een **verkerkelijking** van „alle terreinen des levens” aan inhaerent. Een verkerkelijking of een ver-inter-kerkelijking, maar die dan toch maar „alle terreinen des levens” op één of andere wijze **intra-kerkelijk** maakt.

Ook Kuyper heeft met waardering over de secularisering des levens weten te schrijven lang voordat deze waardering post vatte in de hoofden en harten van huidige theologen en theologanten. Dr von Meyenfeldt heeft hierop in zijn jongste publicatie „Kerkelijk Vooruitzicht” nog eens weer geattendeerd. Maar Kuyper trok er de conclusie uit, dat de kerkelijke machtsvorming zich dan ook, als naar haar aard, diende te beperken tot de machtsvorming van het gezag van Gods Woord. Maar dat de kerk overigens haar **beseiden** plaats in de samenleving moest kennen, en er niet naar mocht trachten, om op alle terreinen des levens het Koningschap van Christus tot gelding te brengen. Op buiten-kerkelijk erf, allerwege, waar het leven en de samenleving niet was gericht op de samenkomst van God met Zijn volk in de eredienst, had zij zichzelf te verbieden, om als kerk daar tot gelding te komen of zich tot gelding te brengen.

Zou zij zich ook daar als kerk willen „vestigen”, dan was dit — om het in eigen woorden te zeggen — een vorm van kerkelijk kolonialisme en imperialisme, die zich stellig te eniger tijd zou wreken.

Tegen deze vestiging en machtsverovering biedt Kraemer geen verweer. Ja, hij is er zelfs een voorstander van. Met alle problematiek, die dit met zich meesleept. Niet het laatst met de problematiek, dat de Kerk kerkelijk spreekt en handelt op terreinen, waar zij onbekwaam is tot enig goed en geneigd tot alle kwaad.

Daarom valt die hoofdletter in „Kerk” bij Kraemer mij zo rauw op het lijf. Zij betekent een regressie naar Middeleeuwse situatie's, en een wonderlinge mengeling van een dominocratie (in de dubbele zin van dit woord!) der servi servorum Dei!

Ze doet m.i. al heel wat kwaad, wanneer Kraemer van oordeel is, dat de Kerk als zodanig a.h.w. monopoliehouder is van de communicatie van de Evangelieboodschap aan de „wereld”. Ik wilde om een lief ding, dat ze dat niet wilde zijn, en aan de christenheid in haar vele, vele verwevenheden in maatschappij en staat vrij af gaf, ja zelfs de roeping mee gaf, om intermediair van de Boodschap te zijn. Vooral niet kerkelijk gekwalificeerd. Daarom ook niet in een „leken-apostelaat” (de „leek” is een kerkelijke figuur!), maar in het roepingsbesef van de christen en de christenheid, die juist dank zij de kerkelijke proclamatie van het Koningschap van Christus in en door de Kerk opgevoed wordt en is tot een „zelfstandig man” (Efeze 4).

En overigens wil ik het op dit punt laten bij een instemmende verwijzing naar wat Dr von Meyenfeldt hierover in genoemd boek schrijft.

Het ware karakter der communicatie

Tenslotte: Kraemer voert het pleidooi voor een communicatie van de Boodschap, waarin de aangesprokene niet als tegenstander, doch als naaste wordt benaderd en erkend (p. 67, 138).

Ik ben van oordeel, dat deze tegenstelling irreëel is. Wie Karl Jaspers of Sartre of Merleau-Ponty niet als tegenstander wil onderkennen, erkent hem daarmee niet als zijn naaste. Want zij willen tegenstander van de Boodschap van het Kruis zijn, en als zodanig als naaste erkend worden. Karl Barth heeft in zijn studie over Anselmus geschreven, dat wij de ongelovige met humor moeten benaderen, in het weten, dat wij zijn ongelooft niet zo serieus hebben te nemen. M.i. kan men zijn naaste niet dieper smaden dan door zijn diepste overtuigingen en zijn diepste zelfbesef niet au sérieux te nemen. Maar ook wanneer „communicatie tussen...” slechts moet betekenen, dat wij enkel de naaste ontmoeten, maar in hem niet de tegenstander, die hij zijn wil en die hij naar zijn overtuiging is, en als hoedanig hij ons ook tegentreedt, dan hebben wij hem niet als onze naaste erkend, en dan houdt deze naastenliefde een stuk negering in. Naar mijn diepste overtuiging zullen we dan zeker het onszelf onmogelijk maken, in dienst te treden van de overdracht van de Boodschap aan de moderne mens. Hij zal ons van liefdeloosheid betichten, omdat wij hem niet laten gelden voor wie en wat hij zijn wil, en hij zal oor lenen aan ieder behalve aan ons. Wij hadden hem immers reeds apriori als gesprekspartner doodgeslagen, nog voordat het gesprek begonnen was.

Daarom is deze tegenstelling o.i. irreëel en misleidend, en, voorzover zij met „communicatie” impliciet wordt bedoeld, geldt hetzelfde van haar, en is communicatie irreëel, misleidend en een aanslag op de naastenliefde, die God van ons vraagt.

In de mate, waarin de moderne mens zich bewust is van zijn modern-zijn, en derhalve van zijn onaantastbare, oorspronkelijke en „mens en wereld” scheppende soevereiniteit, stelt hij zich tegenover het Evangelie van het **Koninkrijk** der hemelen, en geldt van hem het woord van Christus: „Wie niet voor ons is, is tegen ons”. Slechts in de mate, waarin dit niet of minder het geval is, geldt voor hem het woord van Christus: „Wie niet tegen ons is, is vóór ons”.

Dit is het artikel van Zuidema. Het is belangrijk voor de kennis en de toetsing van het moderne kerkelijke leven. Ik weet zeker, dat er lezers zijn, die het zullen herlezen en bestuderen.

Over Tante Sientje

De kroniek van „Ambt en Plicht” is altijd de moeite van het lezen overwaard. In een der laatste nummers zag ze er zo uit.

Ik zeg het vooraf; dit wordt een ongewone kroniek. De lezer, die alleen maar van ernst houdt en afkerig is van 'n verhaal, met of zonder moraal, moet na de komende punt maar niet verder lezen.

Omdat 'n kroniek altijd actueel moet zijn, wilde ik U het verhaal vertellen van tante Sientje. Het begin van dit verhaal speelt misschien wel zo'n dertig, veertig jaren geleden; van het vervolg zullen er wel lezers zijn, die zeggen: ja, dat heb ik ook met tante Sientje meegemaakt; het slot van het verhaal kan ik niet schrijven, omdat dat er nog niet is.

Nu stel ik er prijs op, vooraf uitdrukkelijk te verklaren, dat ik niets tegen tantes heb. Zij behoren ook tot de familie, kunnen in de familie-gemeenschap soms heel nuttig zijn en deswege vind ik het heel normaal, dat tantes zo nu en dan op bezoek komen.

Aangezien U in het vervolg van dit verhaal een onsympathieke indruk van tante Sientje zoudt kunnen krijgen, wil ik tevens verklaren, dat tante Sientje bij alles wat ze deed en nog doet zegt, dat ze het goed bedoelt. Naar de aard van de liefde moeten U en ik dat dan maar aannemen, al is dat wel eens moeilijk.

Dus tante Sientje meent het goed met ons, maar vanwege haar bemoeiziek karakter, hetgeen in dit geval kennelijk een kwestie van erfelijke belasting is, heeft zij ons toch in grote moeilijkheden gebracht.

Met „ons” bedoel ik dan ons gezin, vader, moeder en grote broers en zussen. Met elkaar vormden wij een keurig Gereformeerd gezin. Er was wel eens 'n kleine ruzie, maar dat komt in de beste families voor.

Natuurlijk onderhielden wij goede betrekkingen met onze familie, ook met tante Sientje.

Ik heb al gezegd, tante Sientje was bemoeiziek en dat is de oorzaak, dat zij aanvankelijk alleen op ons verzoek, maar later naar eigen goedvinden, ons met haar bezoek vereerde.

Achteraf bezien, maar dat is gemakkelijk praten, achteraf bezien hadden vader, moeder en de grote, mondige kinderen tante Sientje direct moeten zeggen, dat wij op haar veelvuldige en ongenode komst geen prijs stelden.

Maar ja, hoe gaat dat? Moeder had het erg druk en tante nam haar nogal werk uit de handen. Vader had z'n verenigingen en hobby's en daardoor was het hem niet eens zo erg onwelkom als tante zich met de kinderen bemoeide.

Tante Sientje had wél tijd, zij verwende de kinderen, stopte ze nu en dan wat toe en maakte zichzelf bijna onmisbaar.

En toen het, dat is al weer jaren geleden, zover was, wist tante Sientje ons er van te overtuigen, dat het voor het welzijn van ons gezin beter was als ze kwam inwonen. Dus werd het huis van binnen verbouwd en tante kreeg een vaste plaats aan onze tafel en 'n mooie, ruime kamer in ons huis. Op tantes verzoek kreeg zij een kamer met een riant uitzicht op de straat en vlak naast de deur, waarvan zij, met goedvinden van vader en moeder, de sleutel in bezit hield.

Mijn verhaal, geachte lezer, vraagt niet bijzonder veel van Uw fantasie of voorstellingsvermogen. 'n Kind kan begrijpen hoe het verder ging.

Langzamerhand werd tante het middelpunt van het gezin. Als de kinderen hulp nodig hadden, dachten ze niet eens meer aan vader en moeder, maar liepen rechthuis, rechtaan naar tante Sientje. En die had het gaarne alzo.

Toch was er iets, dat de nieuwe harmonie in ons gezin wreed verstoortte. M'n broer, ik zal hem maar Jan noemen, vond, dat de verhoudingen in ons gezin niet klopten. Dat dacht hij niet alleen, maar hij zei het ook. En toen had je de poppen aan het dansen. Jan zei: „vader en moeder moeten flinker zijn en zich niet door tante opzij laten dringen; naar de goede huisorde zijn vader en moeder de baas in huis en niet tante Sien. Tante moet weer in haar eigen huis gaan wonen en blijven op de plaats waar zij hoort”.

Het nare van de zaak was, dat broer Jan niet alleen stond en tante er aanvankelijk geen gepast antwoord op kon vinden.

En toen deed tante iets, waarop ik doelde toen ik zeide, dat het soms erg moeilijk was in de goede bedoelingen van tante Sien te blijven geloven; toen dan, deed tante iets, dat niet erg mooi was.

Zij zeide tegen vader en moeder; Jan en de anderen, die het met hem eens zijn, verstoren de orde in het huis, met de oproermakers kunnen wij niet onder één dak blijven wonen. Jan en de anderen moeten de deur uit.

Eerst sputterden vader en moeder en de tevreden broers en zussen wel wat tegen, maar tenslotte ging het om de vrede in huis.

Dus Jan en zijn medestanders moesten de straat opgestuurd. Maar hoe? Daar waren vader en moeder nog maar niet zo mee klaar.

Maar tante wist raad: Kijk, zeide zij, jullie moeten dit en dat van Jan eisen. En zij noemde de eisen, waarvan zij wist, dat Jan en zijn medestanders, die naar eer en geweten nooit zouden kunnen inwilligen.

KRITISCHE KRABBEL

Tegen

Misschien kent u al wel die kostelijke groningse anecdote van die zwijgzame man en die spraakzame vrouw. Eerstgenoemde was naar de morgendienst geweest, laatstgenoemde was met de kleintjes thuisgebleven. De man kwam woordeloos van zijn kerkgang terug, zijn vrouw overstelpte hem met een stortvloed van vragen. Voordat hij antwoordde waarover de dominee had geprekeerd, had hij om koffie en daarna om koek gevraagd. En toen beide geconsumeerd waren, ja toen moest hij eindelijk wel vertellen waarover de predikant het die morgen had gehad.

„Nou, Jaan, woar het domie het over had, ik wil 't nou wait'n”, hield vrouwlief aan. Jan schraapte zijn keel en zei plechtig: „Over de zunde”.

„Zo, zo, over de zunde, en nou, Jaan, wat zee domie doar wel van?”

Jan schraapte opnieuw zijn keel en zei be-slist: „Hai waz er teeg'n”.

Een even droog als juist antwoord, nietwaar? Het is nu niet mijn bedoeling een psychologie van de groninger en van de groningse te geven. Ook wil ik bepaald geen onvriendelijke dingen van de bewoners van onze provincie zeggen. Déze Frater (er zijn er meer dan één, Frater is een veelhoofdige verschijning) is in Groningerland geboren en getogen en het land en het volk zijn hem lief.

Maar Frater heeft wel eens de indruk dat in onze kerken de wind al te zeer uit het Noorden blaast, een koude wind, die maar al te vaak „Teeg'n” buldert. We zijn tegen dit en we zijn tegen dat en we weten altijd wel een woord of een citaat te vinden om ergens niet aan mee te doen. En je vraagt je wel eens af, waar wij eigenlijk vóór zijn. Afgezien natuurlijk van eigen dit en eigen dat, van eigen lid en eigen blad.

De groningse deugden: trouw, vasthoudendheid, nuchterheid, zakelijkheid, stille en praktische hulp kunnen we best gebruiken. Maar de groningse ondeugden: nieuwsgierigheid, gierigheid, eenkennigheid en de stomme bewondering voor de hollandse flair (ja, ja, die ook) kunnen we missen als kiespijn.

Met Jaan en met zijn domie zullen we tegen de zonde zijn maar we zullen terdege de geesten moeten beproeven voordat we ons „teeg'n” laat'n hoor'n.

Dominees die met de Noordenwind meekomen kunnen ons zo heerlijk voorhouden dat we het Woord moet'n liefhebb'n en daarnaar moet'n leev'n.

Ach, dominee, maak dat nou eens concreet voor de daagse dag.

Kunt U dat niet?

Nou, dan bin 'k er teeg'n.

Frater.

Tante's opzet slaagde, zoals al haar plannen tot dusver slaagden.

Jan werd het huis uitgestuurd en op 'n wijze, die het woord „uitgetrapt” rechtvaardigt. Dat-zelfde lot trof ook de broers en zussen, die blijk hadden gegeven tante Sientje niet helemaal te vertrouwen.

Aanvankelijk was nu de rust in huis hersteld. Er bleven nog wel makkende broers en zussen thuis, die zeiden dat vader en moeder en tante Sien verkeerd hadden gedaan met Jan en de anderen de deur uit te sturen. Maar die makkende kinderen betuigden om strijd, dat zij, wat er ook zou mogen gebeuren, thuis zouden blijven. En omdat zij dat zo uitdrukkelijk zeiden, mochten zij van tante Sientje luidruchtiger en demonstratiever dan Jan ooit had durven doen, de spot drijven met de eisen, die aan Jan en de anderen waren gesteld.

Maar de balans bleef thuis in evenwicht. Tante Sien wist zeker, die mopperaars lopen toch niet weg, en de mopperaars wisten zeker, tante Sientje doet ons toch niets en vader en moeder hebben de schrik nog in de benen. Helemaal vrede had tante echter met de toestand niet.

Tante kon maar niet vergeten, dat Jan gezegd had, dat tante geen gezag in huis had, en nog minder kon zij vergeten, dat zij op dat gezegd van Jan geen antwoord had kunnen vinden.

Want het was waar, naar de goede gewoonte waren vader en moeder de baas in huis en over hun kinderen, en de huisorde kende ook alleen en uitdrukkelijk vader en moeder gezag toe.

Echter, ook hier wist tante weer raad. Was het gewoonte, dat de ouders de baas in huis waren? Welnu, door langzame gewenning kan een gewoonte wel gewijzigd worden.

Kent de huisorde alleen aan de ouders gezag over het gezin toe? Welnu, dan moet die huisorde radikaal veranderd worden.

En tante's raad is uitgevoerd. In vijftien jaren tijds — tante houdt niet van overhaasting — heeft zij alles zo geregeld en zo georganiseerd, dat vader, moeder en de thuisgebleven kinderen zonder haar niets kunnen doen en zonder haar niets kunnen nalaten. Tante heeft ook dit weten te bereiken, dat de huisorde radikaal is gewijzigd en aansluit bij de werkelijke verhoudingen. Zwart op wit heeft zij gereguleerd, dat zij gezag heeft, haar door Christus verleend. En nu tante het zóver heeft gebracht, is zij grootmoedig geworden.

Zij heeft gezegd: Op grond van het mij verleende gezag, stel ik de eisen, 15 jaar geleden aan Jan en de anderen gesteld terzijde.

Tante zegt: die eisen van 15 jaar waren redelijk, dat blijf ik volhouden; die eisen hebben vredeachtend en saambindend gewerkt, daar blijf ik bij.

Op grond van hetzelfde gezag heeft tante aan vader, moeder en de thuisgebleven broers en zussen permissie gegeven om met Jan en de andere weggestuurd te gaan praten. Op grond van haar levenswijsheid en ervaring heeft zij bij die permissie ook de goede raad gegeven: denk er om, niet gaan praten over wat gebeurd is. Best mogelijk, dat wij hier of daar 'n foutje hebben gemaakt, maar zo'n lekkere jongen was Jan ook niet en die weggestuurd konden onder elkaar ook maar moeilijk de vrede bewaren. Dus in geen geval meer praten over wat gebeurd is.

Na die grootmoedige permissie van tante Sientje hebben vader en moeder en de broers en zussen tranen van blijdschap geplengd.

Zie je nu wel, zo dachten zij en zo spraken zij onder elkander, Jan en de anderen hebben tante toch verkeerd beoordeeld; zij is zo kwaad nog niet.

En met hoop in het hart en met lichte voet zijn allen naar Jan en de weggestuurd gelopen, zeggende: jullie mogen terugkomen, tante vindt het goed!

Lezer, mijn verhaal spoedt ten einde.

Onbevredigend!

Maar ik heb al aan het begin gezegd, dat het een verhaal zou worden zonder einde, omdat ik dat einde niet schrijven kan.

Maar al kan ik dan niet over het einde schrijven. Ik kan wél schrijven over hetgeen naar mijn vaste overtuiging het begin van het einde is. Het begin van het einde is, als Jan en de anderen, de invloed van tante sien onderschatten en haar grootmoedigheid overschatten.

Het gaat niet om ons huis; het gaat om des Heren huis.

Het gaat niet om onze orde, het gaat om de orde in Christus' Kerk.

Het gaat niet om ons privé bezit, het gaat om de met hun bloed gekochte en bezegelde erfenis der vrome vaderen.

Laten wij dát aan Vader, moeder en de achtergebleven broers en zussen zeggen. Niet met harde, bitse woorden, maar met woorden waarin de liefde tot Christus en Zijn duur gekochte Kerk doorklinkt.

Dit is het boeiende actuele verhaal van tante Sientje.

Ik vermoed, dat de lezers deze tante wel kennen.

Mocht dat niet het geval zijn dan kan de familienaam daarbij ongetwijfeld enige hulp verlenen.

De kronieker van Ambt en Plicht liet die naam weg. Ik moge hier meedelen dat ze **Synodalis** luidt.

C. V.

KERKDAG

De Schooldag is weer voorbij.

De Schooldag die óók, misschien wel in de eerste plaats, Kerkdag is.

Dat spreekt eigenlijk vanzelf.

Want de School komt uit de kerken op, wordt door de kerken gedragen en is in al haar arbeid vóór alles aan de kerken dienstbaar.

Maar ook in andere zin is de Schooldag Kerkdag.

Want hij is de ontmoeting van de leden der kerk, van de éne kerk van Christus. De broeders en zusters komen uit alle hoeken van het land en zij belevan hun éénheid en „beoefenen” hun gemeenschap in het gemeenschappelijke zingen, offeren, luisteren; in het zich gezamenlijk concentreren op het woord dat gesproken wordt, in de openbaring, het betoon van hun liefde voor kerk en school.

Het is een groot genadegeschenk van God, dat zovelen uren lang aandachtig willen luisteren, soms naar vijf redevoeringen en toespraken, drie, vier uren lang. Voor „attracties” heeft niemand te zorgen. Ze zouden detoneren, ze zouden ook door allen afgevoerd worden. Het gaat allen uiteindelijk om de zaak.

In de vele en velerlei woorden die gesproken werden straalde de liefde voor kerk en school door, de wil om het welzijn daarvan te zoeken, het begeren om ze steeds meer te dringen naar het leven uit en het gehoorzamen aan het woord van onze God.

In wat gezegd werd klonk door wat men ziet als de zegen, de taak, de gevaren, de nood, de weg der kerk. Daarin was de pluriformiteit van de liefde voor het huis van onze God.

Iedere Schooldag heeft daarom, zonder dat iets afgesproken wordt, een eigen kleur, accent, tendens. Daarin trilt, om met Sikkkel te spreken, het „levende leven” der kerk.

Op aangrijpende wijze kwam dat vooral tot uitdrukking in wat Ds van Dijk in de bidstond zei.

De Nieuwe Kerk was afgeladen vol.

De menigte luisterde met ingehouden adem.

Het is een zegen van God, als er een sterk vertrouwen leeft tussen de leden der kerk en de man die hun het Woord bedient. Als zijn persoon geheel en al dienstbaar is aan de boodschap die hij brengen moet.

Zó is het met Ds van Dijk.

In ongebroken kracht stond hij op de preekstoel. Zijn sonore stem greep allen. Hij sprak als een Vader tot zijn kinderen. Zo kan, zo mag alleen een man als hij dat doen. Maar wát hij zei was voluit het woord van de Meester. Iedereen beseftte het: hier is een man aan het woord, die uit een ongewone souplesse van geest, en met en door een levend geloof geleide intuïtie het leven der kerk in zich voelt resoneren, die het kent in al zijn nuances, zijn vreugden, dreigingen, gevaren. En die dan worstelt om te zeggen wat naar zijn overtuiging de Meester tot zijn kinderkens zeggen wil.

Zijn prediking over het dodelijke gevaar van zelfoverschatting en zelfmisleiding ging recht naar het hart.

Dit was een strijden om het welzijn van Jeruzalem.

Dit trok allen naar de plaats waar de kerk haar Heer alleen ontmoet, en waar men elkaar als broeders allen vinden en vasthouden kan.

Toen Ds van Dijk aan 't spreken was ging het al meer in mij leven: Dit is wat wij in de vrijmaking zochten! Dit was onze hoop, onze troost, onze kracht in de worsteling der veertiger jaren. Ja, dat déze boodschap zou worden gebracht en dat Gods volk daaruit zou leven, dáár hebben we om gebeden, geleden, gestreden. Daarop hebben we gehoopt. En 't is een wonder van genade, dat die ook nu met zoveel ernst en kracht ons op de ziel werd gebonden.

Als je dit moogt meemaken, doorleven, dan trilt het in je hart: wat is het — ondanks alle moeite, verdriet, zonde, teleurstelling — een weelde vrijgemaakt te mogen zijn.

Je weet het met rotsvaste zekerheid: dat was de kern van de vrijmaking.

En de bede rijst op: Heer, geef dat deze boodschap mag doorbreken — tot de jongste dag.

En dat steeds meerderen in de verlossende zaligmakende greep daarvan mogen komen en blijven!

God gaf ons een goede Kerkdag.

Hij zij daarvoor gedankt en geprezen.

C. V.

BETALING ABONNEMENTSGELD

Op 1 oktober begint het tweede halfjaar van de vierde jaargang.

Willen onze abonnees die per halfjaar betalen hun abonnementsgeld n.l. f 5.— storten op onze postrekening 233117 t.n.v. Drukkerij STEENBERGEN te Zeist met bijvermelding voor OPBOUW.

Dit bespaart U hoge incassokosten en ons veel administratie.

Dank voor de medewerking.

De Administratie.

Drukkerij Steenbergen

ZEIST - TELEFOON 03404 - 2452

Periodieken

Boekwerken

Handelsdrukkerij

KERKNIEUWS

Beroepen te Bunschoten-Spakenburg (a.s. vak. J. Rijnveld), J. Kok van Enschede-Zuid; te Urk, J. G. Meijer van Pernis.

Aangenomen naar Amersfoort (vak. E. T. van den Born), K. Deddens van Leerdam.

Jubileum. Ds H. J. Meijerink van Aduard vierde zijn zilveren ambtsjubileum.

Over twee mannen-broeders

„Opbouw” is sober met de personalia. De reden daarvan is onze lezers bekend. Dat betekent evenwel niet, dat redactie, medewerkers en lezers niet hartelijk meelevan in wat aan vreugde en verdriet door God aan broeders wordt geschonken.

Daarom wil de redactie hier memoreren, dat Ds D. van Dijk, na zeven en veertig jaar de kerken te hebben gediend, emeritus-predikant werd. De arbeid van Ds van Dijk, dat mogen we zeggen, is van zeer grote betekenis geweest. God heeft zijn kerken véél in Hem geschonken. Hij was een oprecht en vroom dienaar des Woords en herder der kudde. Wij danken God voor wat Hij in Ds van Dijk gaf. En we hopen dat Hij hem de kracht geven zal om nog véél te doen.

Een ander naar wie ons meelevan uitgaat is onze redacteur P. Groen. Voor veertig jaar stapte hij in de fabriek, waarvan hij sinds vijf en twintig jaar directeur is en die sindsdien aldoor groeide. Wat ons in Groen altijd weer treft en dankbaar maakt is, dat hij, die inderdaad enorme verantwoordelijkheden draagt — hij heeft in de zakenwereld nog heel wat meer om handen dan de directie van „zijn” fabriek — ondanks zijn vele besognes in de economische sector van het leven, nog zoveel warme en productieve belangstelling heeft voor de zaak, de zaak van het Koninkrijk Gods! Wij hopen en bidden, dat God hem nog lang moge sparen voor alle gemeenschappen waarin hij leeft en werkt — ook voor die van „Opbouw”. Red.

Stichting Emeritering. In het gebouw voor Kunsten Wetenschappen te Utrecht heeft onder leiding van br M. van Rossen uit Voorburg deze stichting haar 12e jaarvergadering gehouden. Uit het jaarverslag van de secretaris-penningmeester, br H. J. Wijn uit den Haag, bleek dat in deze stichting 217 kerken samenwerken. Uit de staat van baten en lasten viel op te maken dat er een voordelig saldo was van f 120.916.30. Dit bedrag werd toegevoegd aan het vermogen beschikbaar voor uitkeringsverplichtingen. Uit het zeer overzichtelijke jaarverslag, waarin het gehele accountantsrapport was opgenomen, konden wij vaststellen dat het gemiddelde rendement in % van de balanswaarde per 31 december 1959 4,44 bedroeg. Vergeleken met het voorafgaande jaar was er een rendementstijging van 0,13 %. In 1e hypotheek bleek 80 % te zijn belegd, in geldleningen met borgtocht 3 % en in effecten 17 %. Analyseren wij goed dan zal deze stichting in het jaar 1960 meer dan f 1.000.000.— beschikbaar hebben voor uitkeringsverplichtingen. De baten bestaan voor 22 % uit ontvangen intrest en 78 % uit de bijdragen. Lettende op het te verwachten aantal emeriti-predikanten, weduwen in de jaren 1975—1990, zal deze Stichting een schommelfonds blijken te hebben waarvan de inkomsten voor 40 % uit intrest van het belegde vermogen zal bestaan en voor 60 % uit de bijdragen.

De statutenwijzigingen werden met algemene stemmen aangenomen. Voortaan zullen de minimum-uitkeringen bedragen voor emeriti-predikanten f 4.000.— en voor weduwen f 3.000.—. Het voorstel om deze minima ook voor de nu reeds geëmeriteerde predikanten en weduwen met terugwerkende kracht tot 1 jan. 1960 te doen gelden werd met instemming begroet.

Na discussie werd besloten om de basis voor de uitkeringen van geëmeriteerde predikanten en weduwen te koppelen aan de door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde indexcijfers voor de kosten van het levensonderhoud.

De aftredende bestuursleden: de brs J. Kooiman, Amsterdam en A. Schras, Rotterdam-Centrum werden herkozen en in de vacature van wijlen br H. Troostheide, Bilthoven werd gekozen br F. G. van Kamp, Arnhem.

De brs C. F. van Mill, Gorinchem, Mr A. Veenstra, Groningen en notaris J. van Willigen, Kampen werden herkozen.

Na dankgebed door ds H. Brink, Krommenie werd de goed bezochte vergadering gesloten.

Het Vrouwencomité voor het Bibliotheekfonds deelde op de Schooldag mee, dat weer ruim f 20.000.— was bijeengebracht voor de bibliotheek der Hogeschool!

Abonnementen s.v.p. bij vooruitbetaling door storting op giroreken. 233117 t.n.v. Drukkerij Steenbergen, Zeist, met vermelding voor „Opbouw”.

Abonnementsprijs: f 5.- p. halfj. - f 10.- p. j. Studenten abonnement f 6.- per jaar. Losse nummers 25 cent. Buitenland: f 6.25 per halfjaar - f 12.50 per jaar.